

NEDERLANDSE GEDACHTEN

weekblad van de anti-revolutionaire partij

31e jaargang - nr. 5 - 1 februari 1975

Mr. Aantjes tijdens een werkbezoek vorig jaar. Meer over de ARP in 1974, leest u in het jaarverslag in dit nummer.

Jaarverslag

Deze week bevat NG een viertal extra pagina's vanwege het feit dat in dit nummer o.a. het jaarverslag in 1974 in katenvorm is opgenomen. In dit jaaroverzicht vindt u vele waardevolle gegevens over het wel en wee van de ARP over het afgelopen jaar. Een jaar met verkiezingen, met een belangrijke periode voor het CDA, een periode kortom waarin zich op partijpolitiek gebied vele belangrijke ontwikkelingen voordoen. Het jaar 1974 is een jaar waarin de ARP probeert waar te maken dat een sterke ARP een steun is voor de christendemocratie, zo blijkt uit lezing van dit boeiende verslag.

Macht en gemeenschap zijn geen elkaar uitsluitende begrippen

„Machtsevenwicht of wereldgemeenschap”, in deze vorm komt de vraag naar de ordening der internationale samenleving vaak op ons af.

Door
Mr. P. H. Kooymans
Staatssecretaris van
Buitenlandse Zaken

Het verlossende antwoord mag van mij op deze vraagstelling niet verwacht worden. Want - wat men ook onder beide alternatieven mag verstaan (iets waarop ik straks nog terugkom) - de wereld van vandaag is er niet naar om met een simpel antwoord te kunnen volstaan. En zeker kan de vraag niet herleid worden tot een eenvoudig naast elkaar stellen van „een wereld die bepaald wordt door het tegenover elkaar staan van een aantal machtsblokken” en „een verdere uitbouw van de Verenigde Naties, die op dit ogenblik de enige kern is van een wereldgemeenschap in wording”.

Indien immers één proces zich binnen de Verenigde Naties gemanifesteerd heeft - met name de laatste maanden - dan is het dat van de machtsvorming en het opereren op basis van machtsverhoudingen.

Daarmee geef ik nog geen oordeel over het al of niet wenselijke van dit verschijnsel - men zou zelfs kunnen zeggen dat het een nieuw elan aan de Verenigde Naties kan geven - het is slechts een eenvoudige constatering. Men kan stellen dat het in het ver-

leden niet anders is geweest; dat ook binnen de V.N. de machtsverhoudingen altijd bepalend zijn geweest en dat één van de oorzaken van het niet bevredigend functioneren van deze organisatie juist is geweest het niet evenredig verdeeld zijn van de macht, hetgeen na de toetreding van een groot aantal gedekoloniseerde staten geleid heeft tot de frustratie bij de machtelozen, die hen ertoe bracht de enige machtsfactor waarover zij beschikten - hun stemmenoverwicht - bij voortdurend in stelling te brengen.

Een als gevolg van de energie-crisis te bespeuren bewustwording van de macht van de grondstoffenproducten zou er dan toe kunnen leiden dat de machtsverhoudingen evenrediger verdeeld zouden zijn en daarmee zou de basis gelegd kunnen zijn voor een gezondere werkstructuur van de wereldorganisatie. Tot op grote hoogte behoort dit nog tot het terrein van de verwachtingen of - zoals vele meer sceptisch ingestelden zullen zeggen - tot dat van de „wishful thinking”. Duidelijk is echter dat ook de V.N. in de voorzienbare toekomst blijven opereren op machtsverhoudingen, of deze nu evenwichtig zijn of niet, maar de vraag of een machtsrelatie evenwichtig is of niet, is nu eenmaal altijd sterk aan subjectieve inzichten onderhevig.

Elementen

Een paar elementen verdient daarbij speciaal vermelding. In de eerste plaats dat *militaire macht* in de bestaande verhoudingen niet meer de allesbeheersende factor is. Het bezit van grondstoffen, van energiebronnen is niet meer met wapengeweld te verkrijgen. In zijn interview in het blad „Businesswerk”, dat zo sterk de aandacht heeft getrokken, sprak de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken Kissinger slechts over het overwegen van gewapend geweld in het geval van complete wurging van de economie.

Dat betekent niet, dat de militaire factor is uitgespeeld, zeker niet in de relatie tussen de supermachten; het betekent wel, dat de effectiviteit van het gebruik van wapens in een ander licht is komen te staan. Een tweede element dat vermelding verdient is dat het bezit van een (economisch) machtswapen gepaard gaande met een stemoverwicht, een nieuwe bedreiging kan gaan vormen van het op bevredigende wijze functioneren van de wereldorganisatie.

Het afdwingen van een consensus - dat is een besluit waar niemand zich tegen verzet - met het dreigement anders een stemming uit te lokken over een eenzijdig door de

meerderheid ingediend ontwerp kan ontwortelend gaan werken - de kruik gaat net zo lang te water tot hij barst. De verklaring van de Amerikaanse vertegenwoordiger aan het einde van de laatste Algemene Vergadering van de V.N. is daarvan een levendige illustratie. Toenemende verscheidenheid of stijgende kansen op integratie - de kansen voor beide liggen open. De Nederlandse Regering is van oordeel, dat alle kaarten op het laatste moeten worden ingezet.

Georganiseerd overleg

Men zal moeten komen tot het bevorderen van georganiseerd overleg, waaraan alle belanghebbenden (producenten, ontwikkelde consumenten en arme consumenten) deelnemen, opdat een rechtvaardiger verdeling van de schaarse goe-

deren mogelijk wordt gemaakt. Daarmee zou een stoot kunnen worden gegeven tot een meer op werkelijke gemeenschapszin gebaseerde ordening van de wereldsamenleving, waarbij ik gemeenschapszin niet alleen versta in de meer ethisch-georiënteerde zin van solidariteit met de ander, maar ook in de zin van een onderkenning van de gemeenschappelijke belangen, die nog slechts door besef van de toenemende onderlinge afhankelijkheid kunnen worden gediend. In de komende periode zijn er gelegenheden te over om te kunnen beoordelen of de hier liggende kansen aangegrepen en benut zullen worden, waarbij ik speciaal denk aan de speciale zitting van de Alg. Verg. van de V.N., die in de aanvang van september 1975 zal worden gehouden en die zich intensief zal moeten bezighouden met de totstandkoming van een nieuwe economische orde.

Een ding is echter duidelijk; dat het machtsverhoudingen en machtsfactoren zijn, die op zichzelf bepalend zijn voor het functioneren van een gemeenschap of althans voor het van de grond komen van een gemeenschap.

Macht en gemeenschap zijn geen tegenover elkaar staande of elkaar

uitsluitende begrippen; iedere gemeenschap kent machtsverhoudingen en functioneert op basis daarvan. Men kan zich zelfs afvragen of machtssevenwicht en gemeenschap tegenover elkaar staande begrippen zijn en of niet veel eerder evenwichtige machtsverhoudingen een vooronderstelling zijn voor het van de grond komen van een werkelijke gemeenschap.

Want het begrip gemeenschap graaft dieper dan hetgeen ik zojuist opgemerkt heb over het toekomstperspectief op korte termijn van de Verenigde Naties. Het veronderstelt dat de machtsfactoren niet meer onafhankelijk door de afzonderlijke factoren in een samenleving worden gehanteerd, doch op gecoördineerde wijze worden toegepast in het algemeen belang. Daartoe zullen zij op langere termijn ook ondergeschikt moeten worden gemaakt aan gemeenschapsorganen. Het machtssevenwicht in de traditionele zin is verouderd, al was het alleen maar omdat men daarin geen materiële verbeteringen van het bestaan tot stand kan brengen; het is steriel en bevriezende, zeker in zijn huidige constellatie. De gemeenschappelijke belangen die geen afzonderlijke behartiging meer toestaan, zijn toegevoegd en daarmee de objectieve voorwaarden en bij gevolg de noodzaak voor een meer op de gemeenschap georiënteerde vorming en beheersing van de internationale

Vervolg op pag. 2

Nederlandse Gedachten

Een blad om veel van te verwachten!

- Een abonnement op Ned. Gedachten (f 11,50 per half jaar)
- Jongerenabonnement (f 7,- per half jaar)

Mijn geboortedatum is

Stuur mij enkele proefnummers

Naam

Adres

Woonplaats

Ned. Gedachten, Antwoordno. 66,
Den Haag. Geén postzegel

Het enige politieke weekblad van formaat

W. Smeenk & Zonen
PIANO'S - ORGELS
STARINGPLEIN 7
TEL. 020-185151
AMSTERDAM.

Deze week
in **NG**

De ARVC en de rol van het gezin, pag. 2

Abortus kwestie, pag. 2, 3

Afscheid mr. van Boven, pag. 3

Leden- en abonneewerving, pag. 4.

Jaarverslag:
de ARP in het jaar 1974, pag. 5-15

De ARP

in het jaar 1974

De partij heeft een lahge en bewogen geschiedenis. Op 3 april 1974 bestaat zij 95 jaar. Dat jubileum is niet uitbundig gevierd. Wel is er ruim drie ton bijeengebracht, in het kader van de actie „Een kostbare zaak.”

Ruim 20.000 partijleden dragen bij aan het welslagen van die actie in enkele maanden. Een bewijs voor het meeleven van zeer velen met de partij. Dat geld is nodig om het werk van de partij de eerste jaren mogelijk te blijven maken. Daarnaast is er een jubileumconferentie onder het thema „Oriëntatie '74.” De Kuypertstichting draagt daarvoor de bouwstenen aan via een nota met een uiterst belangrijke inhoud, die nadere uitdieping en concretisering verdient. In beide activiteiten is duidelijk weerspiegeld wat kenmerkend is voor de partij. Zorgen, voor een

Een sterke ARP: steun voor de christen-democratie

sterke organisatie om te kunnen bouwen aan de verwerkelijking van idealen. Anti-Revolutionaire politiek is geen zaak van verworvenheden. Die politiek zullen wij steeds weer moeten zoeken en vinden. Een partij, die zegt, dat alles al bekend is en die vegeteert op het verleden is ten dode opgeschreven. Het 95-jarig bestaan maakt opnieuw de opdracht duidelijk. Niet blijven staan bij algemene uitgangspunten op basis van de bijbelse boodschap, maar zoeken naar de concrete betekenis daarvan voor deze tijd. Daar werkt de partij aan. En ho-

pelijk is dat niet alleen zaak van volksvertegenwoordigers en bestuurders op plaatselijk, regionaal en landelijk niveau. De gehele partij moet zich daarbij betrokken voelen. Dat is nog te weinig het geval. Niet alleen het gebed is nodig, maar ook onze inzet. Niet iedereen gaat het naar de zin. Dat is echter geen reden de zaken op hun beloop te laten. Kritisch meedelen is goed, maar wij moeten ook verder willen bouwen. Onze mensen in de vertegenwoordigende en in de beleidsfeer verdienen ons vertrouwen. Met elkaar maken wij de partij en bepalen wij het ge-

zicht van de partij. Laten wij ervoor zorgen, dat daarin christelijke politiek herkenbaar blijft. Wij zetten belangrijke stappen op de weg naar een samengaan met C.H.U. en K.V.P. Onze idealen komen dichterbij en naarmate dat het geval is gaat voor sommigen de glans er een beetje af.

De A.R.P. is steeds gekenmerkt door moed, beleid en vertrouwen. Daarin past niet de zaken afstandelijk te gaan bezien en beoordelen onder het motief, dat het onze tijd wel zal duren. Wij hebben niet zoveel tijd meer om deze en nieuwe generaties voor christelijke politiek te behouden of te winnen. Het is onze opdracht waar te maken, dat een sterke A.R.P. een steun is voor de christen-democratie.

De organisatie en propaganda-activiteiten voor deze verkiezingen gehouden resp. op 27 maart en 29 mei, berust bij de regionale partij-organen (Statencentrales en kiesverenigingen), maar het partijbestuur probeert meer dan in andere jaren de activiteiten te coördineren en te stimuleren.

Met leden van de regionale campagne teams vinden bijeenkomsten plaats op 10 en 23 januari en 3 april, waarbij speciale informatie gegeven wordt met betrekking tot de opzet en uitwerking van verkiezingscampagnes. Afspraken m.b.t. verkiezingsmateriaal komen eveneens aan de orde. Op de bijeenkomst van 10 januari zijn vertegenwoordigers van de campagne teams vanuit de drie partijen bijeen.

Bij beide verkiezingen komt een vruchtbare samenwerking tot stand met C.H.U. en K.V.P., speciaal ten aanzien van affiches en ander verkiezingsmateriaal.

In vijf provincies verschijnt een lijst, onder de naam C.D.A. (Christen Democratisch Appél); soms met de aanduiding „A.R.P., C.H.U., K.V.P.” daarachter, terwijl in één geval nog van een andere variatie sprake is. In de provincies met een gezamenlijke lijst wordt één campagne gevoerd. In de meeste provincies waar geen gezamenlijke lijst tot stand komt stelt men wel één program op en spreekt men als regel af, dat de fracties na de verkiezingen als één geheel zullen gaan opereren.

Model-program

Ook bij de gemeenteraadsverkiezingen vindt veel samenwerking plaats. In bijna 200 gemeenten is er een gezamenlijke lijst van A.R., C.H.U. en K.V.P. Daarnaast treden er tal van andere combinaties op of nemen de drie partijen gewoon zelfstandig aan de verkiezingen deel.

Bij het opstellen van provincie- en gemeenteprograms maken provinciale organisaties en kiesverenigun-

DE VERKIEZINGEN

Bij verkiezingen Staten en Raden veelal een CDA-lijst

Het Waterlooplein te Amsterdam tijdens de verkiezingen voor de Provinciale Staten.

gen veel gebruik van een model-program, dat door het Verband van A.R.Gemeente- en Provinciebestuurders in overleg met de partij is opgesteld. Veel provincies maken ook voor verdere verspreiding - gebruik van een middenkatern in A.R.Post, onder de titel „Op de toekomst gericht”. Naast een algemene tekst van enkele pagina's, vermeldt iedere provincie op de middenpagina's de belangrijkste programpunten en de kandidaten.

Ten behoeve van de raadsverkiezingen verschijnt een middenkatern „De gemeente in beeld”. Veel plaatselijke partijverbanden maken

gebruik van de mogelijkheid tot verspreiding. Ook het zgn. „Blijvende” documentatiemateriaal vindt gretig aftrek. Jeugdfolders worden bijvoorbeeld in grote oplagen besteld. Via de wetenschappelijke instituten ziet een „Documentatie verkiezingen 1974” het licht. Hierin staat, kort samengevat, de standpuntbepaling vermeld van de drie christen-democratische fracties, gerelateerd aan de programs.

Van deze documentatie wordt dankbaar gebruik gemaakt. Kamerleden en bewindslieden bieden hulp bij de verkiezingscampagnes. Veel sprekerbeurten en bezoeken

zijn daarvan het gevolg. Helaas moet geconstateerd worden, dat de uitslagen niet overal even florissant zijn. Bij de Statenverkiezingen blijkt een verdere teruggang van de confessionele partijen; bij de gemeenteraadsverkiezingen zijn de resultaten aanzienlijk beter. Door de regionale en plaatselijke partij-organen is veel werk verzet. Kiesverenigingen, die lange tijd niets van zich hebben laten horen, zijn nu wel genoodzaakt enige activiteiten te ontwikkelen. Het is te hopen, dat zij actief blijven. Een partij, die alleen maar van zich doet spreken ten tijde van verkiezingen is niet geloofwaardig.

Verkiezingen

Op 3 juli vinden verkiezingen plaats voor de helft van het aantal Eerste Kamerzetels. Het betreft de groepen I (Noord-Brabant, Limburg, Zeeland en Utrecht) en III (Noord-Holland en Friesland), die gezamenlijk 38 zetels omvatten.

In onze partij is de procedure gevolgd, zoals vastgelegd in het reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling. Na een eerste voorbereiding in dagelijks bestuur en partijbestuur en na schriftelijke raadpleging van de Statenleden, vindt er een eerste overleg plaats met de Statenleden uit de betreffende groepen op 29 maart.

In het tweede overleg op 17 mei worden de kandidatenlijsten vastgesteld en op 11 juni ingediend.

Door het verlies bij de verkiezingen in maart moeten alle zeilen worden bijgezet om te trachten het aantal zetels te behouden. Evenals bij voorgaande verkiezingen vindt nauwgezet overleg plaats met C.H.U. en K.V.P. Op basis van de verkiezingsuitslag is het duidelijk, dat de K.V.P. enkele zetels zal verliezen. Ten aanzien van 2 A.R.-zetels kunnen er moeilijkheden ontstaan. In groep I vindt in de provincie Zeeland verbinding van lijsten van A.R.P. en S.G.P. plaats. Deze zetel is daardoor volstrekt veilig. In groep III zullen C.H.U. en K.V.P. enkele stemmen aan de A.R.P. overdragen, om beide zetels te kunnen behouden.

Dit zou inderdaad het geval zijn geweest, wanneer de P.v.d.A. niet voor het eerst in haar geschiedenis kandidaten van de C.P.N. had gesteund. Uit een oogpunt van democratie een bedenkelijke handelwijze. Een A.R.-zetel gaat verloren, waardoor de heer ir. P. Tjeerdma m.i.v. september ophoudt lid van de Eerste Kamer te zijn. Een uitermate betreurenswaardige aangelegenheid. Thans hebben de volgende zes leden zitting voor de A.R.P.:

groep I: prof. mr. I. A. Diepenhorst
groep II: dr. W. P. Berghuis
prof. dr. W. Albeda
groep III: prof. mr. P. J. Boukema
groep IV: P. C. Lijferich
prof. dr. J. G. Christiaanse

TWEEDE KAMERFRACTIE ARP IN 1974

Goede samenwerking met fracties KVP en CHU

In de ARP-banken in de Tweede Kamer ziet u midden de leden Roolvink, Boertien, mevr. Kraaijeveld en H. A. de Boer. Op de voorste bank de heren van Houwelingen en Scholten. Links achteraan ziet u nog een glimp van de heren Van Dam en de Kwaadsteniet.

Gedurende het gehele jaar 1974 is de fractie aldus samengesteld:

mr. W. Aantjes, B. Roolvink, mevrouw J. van Leeuwen, dr. C. Boertien, M. W. Schakel, drs. J. de Koning, dr. A. J. Vermaat, drs. A. Schouten, mr. G. C. van Dam, H. A. de Boer, mr. J. N. Scholten, mevrouw J. G. Kraaijeveld, Wouters, dr. W. de Kwaadsteniet en J. van Houwelingen.

In 1974 zijn 106 plenaire vergaderingen van de Tweede Kamer, gehouden, waarvan de meeste ook des avonds zijn voortgezet. De behandeling van de aan de orde zijnde zaken wordt voorbereid in de diverse fractiecommissies, die in het algemeen worden gevormd door de leden en plaatsvervangende leden van onze fractie in de vaste kamercommissies. Een overzicht van de fractiecommissies vindt u elders in deze krant opgenomen. De in het parlementaire jaar 1971-1972 op gang gekomen nauwe samenwerking tussen onze fractie en de fracties van KVP en CHU zet zich ook in 1974 voort. De commissie van Onderwijs en Wetenschappen en van Milieuhygiëne van de drie christen-democra-

tische fracties werken geïntegreerd samen. Daarnaast bestaat er een nauwe, zij het nog niet geïntegreerde, samenwerking tussen de andere fractiecommissies. Het is tijdens de plenaire vergaderingen der Kamer herhaaldelijk voorgekomen dat bij een wetsontwerp of nota één woordvoerder namens de drie fracties is opgetreden. Ook verdelen de woordvoerders van de drie christen-democratische fracties de te behandelen stof onder elkaar en zij treden dan ieder namens de drie fracties op. Dit bevordert een intensieve behandeling van het aan de orde zijnde onderwerp, gecombineerd vaak met een tijdsbesparing voor de Kamer.

Samenwerking

Behalve bij de voorbereiding van wetsontwerpen en nota's is er ook een goede samenwerking met de fracties van KVP en CHU op andere terreinen. De fractiebesturen komen gewoonlijk elke tweede donderdag van de maand bijeen om de resultaten van de samenwerking in de fractiecommissies en in de plenaire kamervergaderingen te evalueren. Elke dinsdag vergaderen de drie fractievoorzitters ter coördinatie van het beleid, terwijl ook de secretarissen der fracties zeer intensief met elkaar overleggen.

In 1974 zijn vier gemeenschappelijke fractiestudiedagen gehouden:

■ op maandag 8 april over vraagstukken van vrede en veiligheid, waarbij staatssecretaris mr. P. H. Kooijmans als inleider optreedt;

■ op maandag 17 juni ter evaluatie van het parlementaire jaar 1973-1974;

■ op maandag 30 september ter bespreking van Troonrede en miljoenennota;

■ op maandag 4 november over het volksgezondheidsbeleid.

De fractiebesturen hebben ook voor 1975 een aantal studiedagen in voorbereiding.

De fractie komt gewoonlijk elke dinsdagmorgen bijeen teneinde de in de betreffende week in de Kamer aan de orde komende onderwerpen te bespreken. De vaak overladen agenda maakt ook extra fractievergaderingen noodzakelijk, die meestal op woensdagmiddag gehouden worden.

Als fractie stellen wij een goed contact met de verschillende regio's op prijs. De fractie heeft daarom haar leden verdeeld voor het contact met de kamercentrales, welke u in deze krant aantreft. Regelmatig komen vertegenwoordigers van regio's en belangengroepen naar het Kamergebouw om hun problemen met de fractie of een delegatie uit haar midden te bespreken. Omgekeerd gaan wij het land in om van de problematiek ter plaatse kennis te nemen. Bepaalde kamercommissies, bestaande uit leden van de diverse kamerfracties, leggen bezoeken af om zich persoonlijk van de plaatselijke problematiek op de hoogte te stellen. Ook onze fractie bezoekt zelfstandig gebieden met specifieke problemen, teneinde met lokale autoriteiten en geestverwanten de situatie onder de loep te nemen.

Ook in 1974 worden de werkbezoeken in het kader van de actie „Wij komen terug" voortgezet. Deze werkbezoeken hebben, anders dan tijdens een verkiezingscampagne, een sterk informatief karakter. Ook

Kamerleden en Kamercentrales

K.C. Groningen	-	Beumer
K.C. Leeuwarden	-	Roolvink
K.C. Assen	-	Schouten
K.C. Zwolle	-	De Boer
K.C. Arnhem		
K.C. Nijmegen		Vermaat en v. Houwelingen
K.C. Utrecht	-	Van Dam
K.C. Amsterdam	-	Aantjes
K.C. Den Helder	-	Mevr. Kraaijeveld
K.C. Haarlem	-	Mevr. Kraaijeveld
K.C. Leiden	-	De Kwaadsteniet
K.C. 's-Gravenhage		
K.C. Dordrecht	-	Mevr. v. Leeuwen
K.C. Rotterdam	-	Schakel
K.C. Middelburg	-	Scholten
K.C. Tilburg	-	De Koning
K.C. Den Bosch	-	Scholten
K.C. Maastricht	-	De Koning

voor 1975 staan weer werkbezoeken op het programma. Ter voorbereiding van deze werkbezoeken is veel werk verzet door de diverse regionale campagne-teams, leden van plaatselijke kiesverenigingen, Staten- en Kamercentrales. Dat de werkbezoeken steeds zo geslaagd zijn is in belangrijke mate aan hun inspanningen te danken. De fractie is hun dan ook veel dank verschuldigd.

Fractiebestuur (en medewerkers)

Medewerkers

Op 1 januari 1974 bestaat het fractiebestuur uit: mr. W. Aantjes, voorzitter; mevrouw J. van Leeuwen, vice-voorzitter en mr. G. C. van Dam, secretaris-penningmeester. De fractie heeft het fractiebestuur op 18 september 1974 in de zelfde samenstelling herkozen.

Mr. W. C. D. Hoogendijk bewijst ons ook in 1974 als adviserend lid van de fractie zijn voortreffelijke diensten. De heren J. P. van Rijswijk en P. van Tellingen zijn ook in 1974 als full-time medewerkers werkzaam. De heren drs. J. Nienhuis en I. W. Oosting zijn respectievelijk op 1 januari en 1 februari in dienst ge-

treden als full-time medewerkers. De samenstelling van het secretariaat heeft in 1974 geen wijziging ondergaan. Mevrouw W. van Dinter-Vroegindewij en mevrouw G. H. Khan-Gleichmann zijn werkzaam als full-time secretaresse. Mevrouw J. Schouten-De Jong is als zodanig parttime werkzaam.

Commissie van beroep

Deze commissie krijgt, evenals in het voorgaande jaar, in 1974 geen zaken te behandelen. Van de commissie maken deel uit drs. J. J. A. Scholten, mr. L. Schuman en mr. H. M. Krans. Laatsgenoemde volgde in het verslagjaar mr. J. H. Prins op.

De financiële commissie

De vacature ontstaan door het bedanken van dr. J. de Nooy in 1973 is vervuld door de benoeming van drs. B. Witteveen. De samenstelling van de financiële commissie is als volgt: drs. B. Witteveen, W. A. van der Velden en drs. J. G. H. van Wijhe. De commissie verklaart zich akkoord met de balans 1973.

Indeling vaste kamercommissies

VASTE COMMISSIES:	Lid	Plv. lid
Suriname en de Antillen	van Leeuwen	Van Dam
Buitenlandse Zaken	De Kwaadsteniet	De Koning
Ontwikkelingssamenw. Justitie	Scholten	Van Dam
Naturalisaties	Aantjes	Van Leeuwen
Binnenlandse Zaken	Van Dam, Beumer	Vermaat
Civiele Verdediging	Van Houwelingen	De Kwaadsteniet
Ambtenarenzaken en Pensioenen	Scholten	Kraaijeveld-W.
Onderwijs en Wet	Scholten, Roolvink	De Kwaadsteniet
Wetenschapsbeleid	Kraaijeveld, Vermaat	Schakel, Scholten
Financiën	Vermaat, Scholten	Scholten
Rijksuitgaven	Schouten, Roolvink	Scholten, Roolvink
Defensie	Van Leeuwen	Vermaat, Beumer
V.R.O.	De Kwaadsteniet	Vermaat, Beumer
V. en W.	Aantjes, Scholten	Van Houwelingen
Economische Zaken	Scholten, De Boer	Van Dam
Handelspolitiek	Scholten	Van Houwelingen
Midden- en Kleinbedrijf	Van Houwelingen	Scholten
Kernenergie	Scholten	Vermaat
Landbouw en Visserij	De Koning, De Boer	Scholten, Kraaijeveld
Visserij	De Boer	Scholten, Kraaijeveld
Sociale Zaken	Roolvink, Beumer	Van Houwelingen
C.R.M.	De Boer, Schouten	Van Leeuwen
Volksgezondheid	Van Leeuwen	Van Leeuwen
Milieuhygiëne	Van Houwelingen	Beumer
Verzoekschriften	Van Houwelingen	Vermaat
Werkwijze	Kraaijeveld-W.	
Presidium	Scholten	Kraaijeveld-W.
Europees Parlement	Roolvink, Aantjes	
West Europese Unie + R.V.E.	Roolvink	
Benelux Parlement	De Koning	
NAVO-Assemblee	Scholten	De Koning
	Scholten	
	?	

Het Tweede Kamerlid Roolvink, als één van de ondervoorzitters van kamer, tijdens het predikeren van een kamervergadering.

Zojuist verschenen:

DE FRAKTIE

IN AKTIE (II)

De A.R.-Tweede Kamerfractie geeft van tijd tot tijd een schriftelijk overzicht van standpunten, die tijdens belangrijke debatten in het parlement zijn ingenomen.

Zojuist is verschenen de tweede editie in deze reeks, die de periode april 1974 tot en met de algemene beschouwingen 1974 behandelt. Samengevat worden de standpunten over o.a. de defensienota, problemen in de land- en tuinbouw, midden- en kleinbedrijf, financiële beschouwingen, algemene beschouwingen etc.

Deel II van De Fractie in Aktie (17 pag.) is te bestellen door storting van f 0,95 per ex. op postgiro 89673 t.n.v. A.R.Partijstichting, Den Haag.

Bij bestelling van 5 of meer exemplaren bedraagt de prijs f 0,50 per ex.

VOORJAARSPARTIJRAAD

Samenstelling van zo breed mogelijke colleges gewenst

De voorjaarspartijraad wordt op zaterdag, 18 mei 1974, in De Doelen te Rotterdam gehouden.

Drs. J. de Koning, voor het eerst tijdens een partijraad in functie als partijvoorzitter, houdt een toespraak onder de titel „Bouwen aan christelijke politiek”. De tekst is opgenomen in de brochure „Beleid, mentaliteit en vertrouwen”. Tijdens de bijeenkomst wordt het overlijden herdacht van J. W. Ooms te Giessenburg en D. A. J. Spek te Haarlem. Meegedeeld wordt, dat aan de gesprekken met het A.R. Jongerencontact een eind is gekomen. Mevr. J. van Leeuwen en dr. W. de Kwaadsteniet, die namens de A.R.P. in het gesprek participeerden, hebben geconstateerd, dat het A.R.J.C. zich in het vervolg als Reformatorisch Politiek Jongeren Contact (R.P.J.C.) wenst aan te

duiden, waardoor de zin aan de opdracht is ontvallen. Het verzoek om financiële bijstand vervalt. Niet langer wordt gestreefd naar een exclusieve band met de A.R.P. De partijraad stelt dubbeltallen vast in verband met de vervulling van vacatures.

Dubbeltallen

Deze dubbeltallen luiden:
 ■ voor ondervoorzitter: drs. R. Zijlstra en prof. dr. G. N. Lammens;
 ■ voor partijbestuurslid: mr. J. H. Prins en ds. A. A. Spijkerboer, mevr. E. van Velthooven-Olde en mevr. H. G. Sybesma-Beukema;
 ■ voor lid van de Organisatie Commissie: J. A. A. Uittenbogaard en C. Sprong, drs. D. Boonstra en H. A. van der Meer.
 Via een schriftelijke stemming kiest de partijraad resp. drs. R. Zijlstra, mr. J. H. Prins, mevr. E.

van Velthooven-Olde, J. A. A. Uittenbogaard en drs. D. Boonstra. De jaarverslagen van het parijbestuur, de Arjos en de Kuypertstichting worden zonder discussie goedgekeurd. Uitvoering wordt van gedachten gewisseld over een notitie naar aanleiding van de centrale contributie-inning in 1973.

Een motie van de Kamercentrale Groningen met betrekking tot een gewijzigde administratieve aanpak van niet-betalende leden, wordt verworpen. De partijraad stemt vervolgens in met de notitie. Mr. W. Aantjes geeft een toelichting op het politieke beleid van de A.R. Tweede Kamerfractie in de periode juni 1973 tot en met mei 1974. De tekst van de rede, onder de titel „Gegrepen zijn, niet gegrepen hebben”, is eveneens opgenomen in „Beleid, mentaliteit en vertrouwen”. Na de lunchpauze vindt discussie

plaats over het politiek beleid. Dit keer is gekozen voor bespreking in blokken: resp. internationale politiek, binnenlands bestuur, welzijn, divers en sociaal, financieel en economisch beleid. Enkele tientallen partijraadsleden, gasten en belangstellenden nemen deel aan de discussie, waarbij de A.R.P.-Tweede Kamerleden reageren op gestelde vragen.

Resolutie

De partijraad aanvaardt een resolutie met betrekking tot de collegevorming. De tekst ervan luidt: „De partijraad op 18 mei 1974 bijeen, in acht nemend de eerdere C.D.A.-resolutie, spreekt als haar oordeel uit, dat de wijze van samenstelling van de colleges van Gedeputeerde Staten, en van de colleges van B. en W. van wezenlijk belang is voor het functioneren van

het democratisch bestel in provincie en gemeente.

De partijraad is van mening, dat samenstelling van de colleges op zo breed mogelijke basis moet geschieden op grond van programmatische overeenstemming in het belang van een zo goed mogelijk bestuur. Om die reden verwerpt de partijraad de opvattingen, die er toe leiden dat bepaalde democratische partijen op voorhand worden uitgeschakeld bij besprekingen over de samenstelling van colleges. De partijraad doet dan ook een beroep op haar vertegenwoordigers in Staten en Raden, hetzij op A.R.-lijsten gekozen of deel uitmakend van een samenwerkingsverband, te streven naar de totstandkoming van zodanige colleges”. Fractievoorzitter Aantjes houdt ter afsluiting een korte rede (ook opgenomen in de eerder genoemde brochure onder de titel: „Armoede noch rijkdom.”

Links partijvoorzitter de Koning in een „onderonsje” met partijraadsleden, rechts de Kamerleden Schakel en Vermaat.

't Is maar door welke bril je het CDA beziet. .

Vice-voorzitter Kuiper beantwoordt vragen over de CDA-statuten. Mr. Aantjes kijkt zijn speech nog eens door.

NAJAARSPARTIJRAAD

Partijraad machtigt d.b. tot overleg over gelijke tekst CDA statuten

Op zaterdag, 14 december 1974 wordt de najaarspartijraad gehouden in het Jaarbeurs Congres- en Vergadercentrum te Utrecht.

Partijvoorzitter, drs. J. de Koning, opent de vergadering met een toespraak welke als bijlage bij de notulen zal worden opgenomen. De partijraad herdenkt het overlijden van J. Smalbroek, die gedurende een lange reeks van jaren zich heeft ingezet voor de A.R.P.

Dubbeltallen

De partijraad stelt twee dubbeltallen vast. In de vacature van voorzitter van de Dr. Abr. Kuypertstichting: mr. J. H. Grosheide en dr. N. G. Geelkerken. In de vacature van penningmeester van de A.R. Partij: M. Paats en mr. W. L. van Leeuwen. In een schriftelijke stemming kiest de partijraad resp. mr. J. H. Grosheide en M. Paats.

Aan de orde is de behandeling van de amendementen op de ontwerp-C.D.A.-statuten. Vice-voorzitter dr. D. Th. Kuiper, geeft een toelichting en verdedigt in de discussie het standpunt van het partijbestuur. Van de honderden amendementen neemt de partijraad een bescheiden aantal over. Aan de partijraad wordt verzocht het dagelijks bestuur te machtigen in overleg met de A.R.-leden in het C.D.A. bestuur samen met vertegenwoordigers van de K.V.P. en C.H.U. te komen tot een overleg, waarbij een eensluidende tekst van de ontwerp-C.D.A.-statuten ontstaat. Deze tekst

zal dan aan de A.R. kiesverenigingen ter beoordeling worden voorgelegd. De partijraad stemt in met deze procedure.

Moties

De ene motie, ingediend door de Kamercentrale Zwolle, luidt: „De partijraad van de A.R.P., op 14 december 1974 in Utrecht bijeen, verzoekt de fracties in Eerste en Tweede Kamer van K.V.P., C.H.U. en A.R.P. al het mogelijke te doen - reeds in het lopende parlementaire jaar - tot een zodanige eenheid van beleid en optreden te geraken, dat de aanvaarding van de statuten van het C.D.A. ook in de landspolitiek geloofwaardig is”. De andere motie, ingediend door de Arjos, luidt: „De partijraad van de A.R.P., op 14 december 1974 in Utrecht bijeen, overwegende: - dat het C.D.A. eerst dan als partij gestalte kan en mag krijgen als er eenheid bestaat over uitgangspunt, program en uitvoering;

constaterende: - dat deze eenheid t.a.v. het program en de uitvoering nog niet is bereikt;

spreekt uit: - dat in 1975 een program op grond van de Nota van de Contactraad (strategienota) zal moeten worden geconcentreerd en door de drie partijen zal moeten worden behandeld; - dat in 1975 eenheid van beleid tussen de drie partijen zal moeten worden bereikt.”

De partijraad stemt in met een statutenaanpassing van de A.R.P., die voorziet in de opheffing van de Organisatie Raad en de opnemings in de statuten van de regionale Campaigneteams. De partijraad geeft vervolgens haar fiat aan de financiële stukken (balans- en jaarrekening 1973, herziene begroting 1974 en begroting 1975) van A.R. Partij en dr. Abr. Kuypertstichting. Tenslotte houdt mr. W. Aantjes, fractievoorzitter in de Tweede Kamer, een toespraak, waarvan de tekst als bijlage bij de notulen is opgenomen.

BELEID, MENTALITEIT EN VERTROUWEN

Een brochure naar aanleiding van de voorjaarspartijraad van 18 mei 1974.

In dit boekje zijn opgenomen de tekst van de toespraak van partijvoorzitter, drs. J. de Koning, onder de titel „Bouwen aan christelijke politiek” en de toespraak van fractievoorzitter, mr. W. Aantjes, onder de titel „Gegrepen zijn, niet gegrepen hebben.”

Tevens is opgenomen de tekst van de partijraadsresolutie over de collegevorming en de slottoespraak van mr. W. Aantjes, getiteld „Armoede, noch rijkdom”

De prijs is f 2,50 per exemplaar.

Stort dit bedrag op postgiro 89673 t.n.v. A.R. Partijstichting, Den Haag met vermelding van de titel van de brochure.

Boven: prof. van Riessen tijdens de conferentie „Overheid”, onder een blik op de jubileumconferentie.

PARTIJCONFERENTIES:

Veel belangstelling voor bezinning op overheidstaak

Ter gelegenheid van het 95-jarig bestaan van de A.R.P., op 3 april 1974, wordt op zaterdag 20 april een jubileumconferentie belegd in het Jaarbeurs Congresgebouw in Utrecht.

Centraal uitgangspunt is een nota „Oriëntatie '74” aangeboden door de Dr. A. Kuypersstichting aan de A.R.P. ter gelegenheid van dit jubileum. Kernpunten van beleid komen daarin naar voren. De conferentie is een nadere bezinning over de christelijke politiek en het van daaruit willen handelen. Ruim 200 personen nemen aan deze conferentie deel, die o.a. in groepen discussiëren over het geestelijk krachtenveld in 1974, het nationaal en inter-

nationaal beheer van het milieu en de verdeling van de welvaart, het functioneren van de overheid en vredespolitiek. Aan het slot van de conferentie trekt partijvoorzitter De Koning de conclusie, dat het voor de toekomst noodzakelijk is de leidende gedachten uit het verleden mee te nemen. Door middel van de A.R.P. willen wij God en de naaste dienen, ook op het terrein van de politiek, in wisselende regeringscombinaties en in versterking van samenwerking tussen christendemocratische partijen.

Taak overheid

In het zoeken naar een nieuw zicht op een nieuwe samenwerking ligt de continuïteit van christelijke po-

litiek. De conferentie krijgt een vervolg in het najaar. Op 12 oktober wordt in Arnhem een conferentie, rond het thema „de overheid” gehouden. Ook nu blijkt weer veel belangstelling te bestaan voor de nadere uitdieping van het vierde hoofdstuk uit de nota Oriëntatie '74. Mr. J. H. Prins en prof. dr. H. van Riessen discussiëren aan de hand van door henzelf geformuleerde stellingen met de vele aanwezigen over de rol, die de overheid in deze samenleving speelt, welke de taak en bevoegdheden zijn uitgaande van bijbelse gegevens. De toelichting op de stellingen is gepubliceerd in A.R. Staatskunde van november 1974. Tenslotte wordt vrijdag 13 december een welzijnsconferentie belegd, eveneens gebaseerd op „Oriëntatie '74”. Een 60-tal welzijnswerkers bespreken aan de hand van stellingen van mevrouw Kraaijeveld-Wouters groepsgewijs de algemene lijn van het welzijnsbeleid. 's Middags worden de deelnemers in de gelegenheid gesteld kritiek, zowel positief als negatief, beide wel opbouwend, aan een forum van Kamerleden, die het welzijnsbeleid mede bepalen, te spuien. Aan het eind van het jaar kan teruggezien worden op uitstekend geslaagde bijeenkomsten die in de komende jaren zonder meer vervolg krijgen.

Regionaal kader bezoekt „Den Haag”

In 1974 grote belangstelling voor werkbezoeken

De in 1971 gestarte actie „Wij komen terug” wordt onvervaard voortgezet.

Ondanks het feit, dat Kamerleden en bewindslieden naast hun dagelijkse werkzaamheden vele spreekbeurten vervullen in verband met de Staten- en raadsverkiezingen, vinden zij eveneens tijd om deel te nemen aan diverse werkbezoeken. Het is een onderdeel van hun normale werk geworden.

In het voorjaar bezoeken de fractieleden de Kamercentrales Rotterdam (1 februari), Leiden (1 maart), Amsterdam (5 april), en Den Helder (3 mei).

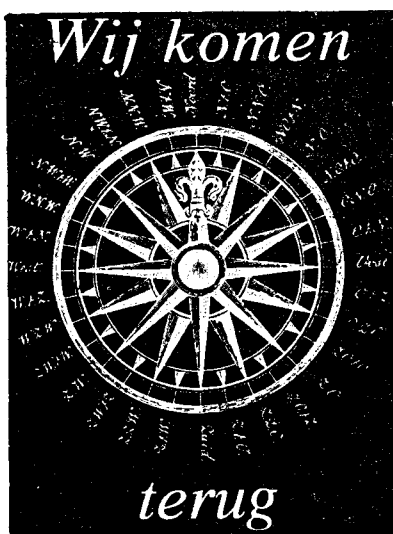
Minister Boersma brengt bezoeken aan Drenthe (7 januari), Friesland (27 februari) en de Achterhoek (25 maart). Minister De Gaay-Fortman gaat naar Arnhem (9 januari) en staatssecretaris van Onderwijs dr. A. Veerman bezoekt op 13 maart West-Brabant. Ook Statenleden, raadsleden en tal van A.R.-bestuurders nemen aan al deze bezoeken deel. Niet alleen tijdens deze verkiezingen maar ook daarna stellen de A.R.-vertegenwoordigers zich op de hoogte van problemen in de regio en geven zij voorlichting.

Oosterschelde

Op 14 juni wordt het Oosterscheldegebied bezocht, in oktober krijgt de andere kant van Nederland, de provincie Groningen vooral de

aandacht (18 oktober) en op 29 november trekt een A.R.-delegatie naar Zuid-Limburg. De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken mr. P. H. Kooijmans, blaast zijn toontje mee en gaat 10 december naar Amstelveen. Wordt in eerste instantie veel gesproken met provinciale- en gemeentebesturen, ook het bedrijfsleven krijgt uitvoerig aandacht. Naast de gebruikelijk grote avondbijeenkomsten in verschillende plaatsen komen de A.R.-delegatieleden en de bewindslieden overdag steeds meer in contact met de kiezers en met jongeren. Bijeenkomsten met middenstanders, agrariërs, onderwijsvertegenwoordigers en werkende jongeren worden regelmatig belegd. Op veel scholen wordt door Kamerleden en bewindslieden een les maatschappijleer gegeven en spervuren van vragen krijgen ruimschoots beantwoording.

Mr. Kooijmans start met een nieuw ingevoerd facet, n.l. overleg met theologen, over fundamentele zaken van christelijke politiek „Vrede en veiligheid” etc. Zonder de inzet van vele plaatselijke en regionale leden was de voortgang van „Wij komen terug” gestagneerd. Daarom is veel dank verschuldigd aan al die mensen, die op de achtergrond hun beste beentje hebben voorgezet. Gehoopt wordt op een verder actie-voeren, zowel regionaal als plaatselijk. Niet alleen fracties en bewindslieden, maar de hele A.R.P.

dient regelmatig contact met de kiezer te onderhouden. Er moet hard geknokt worden om de A.R.P. te presenteren, maar de resultaten zullen het waard zijn. De A.R.P. kan overal laten zien dat zij bezig is aan politiek te doen en zodoende haar steentje bijdragen aan het beheer van deze wereld.

Bezoek kader Den Haag

In het verlengde van „Wij komen terug” brengen kaderleden uit Friesland en de K.C. Dordrecht een bezoek aan Den Haag. Zij maken een rondgang door het Tweede Kamergebouw, wonen een gedeelte van de vergadering bij en praten uitvoerig met één der fractieleden.

Begin 1974 doet een nieuw verschijnsel zijn intrede in de A.R.P.: het buitendienstwerk.

Aanleiding tot de start van dit werk is het rapport „Niet bij traditie alleen”, dat handelt over de positie van de A.R.P. ten opzichte van de jongeren tussen 14 en 18 jaar. Op grond van één van de aanbevelingen uit het rapport besloot in 1973 het partijbestuur over te gaan tot de aanstelling van een team parttime buitendienstmedewerkers. Hun taak is het adviseren van kiesverenigingsbesturen over taak en werkwijze van de A.R.-kiesverenigingen. Per februari 1974 worden vier personen tot buitendienstmedewerker benoemd: mevr. W. Chr. van Dinter-Vroegindewij te Maassluis, G. Lakerveld te Wilnis, K. Lanting te Hardenberg en J. Tjabringa te Katwijk aan Zee. Per 1 september 1974 word benoemd H. Faber te Borger, waardoor de totale sterkte van het team op vijf komt. Door gewijzigde persoonlijke omstandigheden is de heer Lakerveld genoodzaakt zijn buitendienstactiviteiten per oktober 1974 te beëin-

Ook informeren zij zich over de werkzaamheden op partijsecretariaat en wetenschappelijk bureau. Uit de reacties van deze deelnemers blijkt, dat het in september begonnen experiment navolging verdient. Intussen zij dan ook diverse provincies uitgenodigd voor een bezoek in 1975.

Daarnaast is er een planning gemaakt van te brengen werkbezoeken. Uitgezonderd enkele vakantiemaanden zullen regelmatig diverse regio's een bezoek krijgen.

In 1974 is de belangstelling voor de A.R.P. groot geweest. In de komende jaren zal de actie verder worden voortgezet en zo mogelijk uitgebreid.

Uw daadwerkelijke steun is daarbij wederom onontbeerlijk!

De beide ARP-Kamerfracties op werkbezoek naar de Oosterschelde.

BUITENDIENSTWERK:

Partij helpt kiesverenigingen bij betere opzet

gen. In deze vacature wordt per 1 januari 1975 voorzien door de benoeming van W. A. van Zanten te Baarn.

In de beginfase van het buitendienstwerk wordt een aantal trainingsbijeenkomsten voor het team georganiseerd. In april 1974 kan met het eigenlijke buitendienstwerk worden begonnen. Van april 1974 tot en met december 1974 worden in totaal ca. 60 bezoeken afgelegd. In het algemeen zijn de kiesverenigingsbesturen terughoudend in het zelf indienen van een verzoek tot een gesprek. Dientengevolge komen veel gesprekken met kiesverenigingen tot stand op initiatief van de buitendienstfunctionarissen zelf. Als regel verlopen de gesprekken plezierig en opbouwend. Belangrijk blijkt een goede follow-up te zijn. Dit betekent, dat het vaak niet bij één gesprek kan

blijven. Overigens is het onjuist te veronderstellen, dat de buitendienstmedewerkers namens „Den Haag komen inspecteren”. Het buitendienstwerk is bedoeld als service aan de kiesverenigingen. De intentie is in goed overleg na te gaan op welke wijze het kiesverenigingswerk op eigentijdse wijze vorm kan krijgen, zodat ook aansluiting kan worden gevonden bij jonge generaties kiezers.

In het voorjaar van 1975 zal een tussenbalans van het buitendienstwerk worden opgemaakt. Naar aanleiding daarvan kunnen beleidslijnen voor de komende jaren worden uitgestippeld.

Vast staat, dat het welslagen van het buitendienstwerk afhangt van de medewerking en inzet van alle partij-organen en de daarbij betrokken kaderleden.

Wordt lid van de A.R.P.

Door onderstaande bon in te vullen en op te sturen kunt u zich opgeven als lid van de ARP. De jaarlijkse contributie bepaalt u zelf; de Contributies-tafel kunt u als richtlijn hanteren.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Bon opsturen aa r:

ARP, Antwoordnummer 66, Den Haag (U hoeft geen postzegel te plakken).

BON

Het partijbestuur vergadert in het verslagjaar negen keer, voornamelijk in Utrecht. Vaste agendapunten zijn de ontwikkelingen in en rond het C.D.A. en de politieke rondblik.

Mr. W. Aantjes, voorzitter van de A.R.P. Tweede Kamerfractie, geeft telkens een toelichting op het door de fractie gevoerde beleid en actuele politieke ontwikkelingen. Het partijbestuur stemt in met het fractiebeleid in het afgelopen jaar. De C.D.A.-ontwikkelingen worden in elke vergadering toegelicht door de vice-voorzitter van de partij, dr. D. Th. Kuiper. Het partijbestuur schaarde zich achter het streven naar intensievere samenwerking van A.R.P., C.H.U. en K.V.P. en hecht haar goedkeuring aan de behandeling door de kiesverenigingen van de ontwerp-C.D.A.-statuten, die voorzien in de vorming van een federatie.

De A.R.P. levert 10 leden voor het C.D.A.-bestuur, waarvan er drie tevens deel uitmaken van het dagelijks bestuur van de C.D.A. De 10 leden zijn tevens lid van het A.R.P.-partijbestuur. Afgevaardigden worden aangewezen naar de Permanente Program Advies Commissie (P.P.A.C.) van het C.D.A.

In de vergadering van 22 februari 1974 vindt een gedachtenwisseling plaats met minister Boersma over de economische situatie, die is ontstaan na de crisis in het Midden-Oosten.

Op 29 maart 1974 wordt gesproken over een advies van het partijbestuur inzake de kandidaatstelling Eerste Kamer, waarvoor op 3 juli 1974 verkiezingen worden gehouden (Groep I en Groep III). In dezelfde vergadering wordt teruggekeerd op de voor de A.R.P. te stellen verlopen Provinciale Statenverkiezingen.

Evenals op andere vergaderingen komen op 26 april 1974 tal van lopende zaken aan de orde. Dit keer gaat het in het bijzonder om de voorbereiding van de voorjaarspartijraad, met name om de evaluatie van de centrale contributie-inning in 1973, enkele vacatures en de

PARTIJBESTUUR

Beroep op Aantjes als fractievoorzitter aan te blijven

Mr. Aantjes als woordvoerder tijdens een manifestatie „Europese Solidariteit met Israël”, december vorig jaar.

functionering van de Organisatie Raad.

Verklaring

Op 21 september 1974 komt het partijbestuur bijeen te Noordwijkerhout. Besproken worden o.a. organisatorische plannen voor het nieuwe seizoen, terwijl troonrede en miljoenennota onderwerp van gesprek zijn. Het p.b. geeft een verklaring uit, waarin het zich schaarde achter het commentaar van de fractievoorzitter. Het p.b. spreekt uit, dat voor haar belangrijke hoofdpunten voor het beleid zijn

- de voortzetting en uitbreiding van de steun aan arme landen;
- steun aan de ondernemers in het midden- en kleinbedrijf en land- en tuinbouw, zodat een gezonde ontwikkeling in deze sector wordt gestimuleerd;

■ strijd tegen de werkloosheid, waarbij speciaal aandacht wordt gevraagd voor de structurele kant daarvan;

■ een kritisch bezien van de voortgaande economische groei; het p.b. uit tevens bezorgdheid over de trage voortgang van de milieu-wetgeving;

■ een verantwoord vredes- en veiligheidsbeleid. De trouw aan het Navo-bondgenootschap dient hoeksteen van het defensiebeleid te blijven.

■ een verantwoord financieel beleid.

Het p.b. spreekt tenslotte uit, dat de regeringsplannen in het algemeen in redelijke mate aansluiting vinden bij het eigen program, en het program van de christendemocraten, dat voor de A.R.P.

primair de toetsstenen zijn voor de beoordeling van het kabinetsbeleid. Deze bijeenkomst wordt gevolgd door een tweedaagse bezinningsbijeenkomst (21 en 22 september 1974), waarin het partijbestuur zich met Kamerleden en bewindsliden uitvoerig beraadt over de plaats en koers van de A.R.P.

De vacature van post voor Commissaris van de Koningin in Zeeland geeft aanleiding tot uitvoerige discussies in het partijbestuur van 25 oktober. Aan het eind van de vergadering publiceert het p.b. een verklaring, waarin wordt medegedeeld dat o.a. van gedachten is gewisseld over de geopperde mogelijkheid, dat fractievoorzitter mr. W. Aantjes een kandidatuur zou aanvaarden voor de functie van Commissaris van de Koningin in Zeeland.

Het partijbestuur waardeert het, dat mr. Aantjes geen beslissing

heeft willen nemen, alvorens kennis te nemen van de gevoelens van fractie en partijbestuur.

Het partijbestuur staat achter het beleid, zoals de fractie dat onder leiding van de heer Aantjes voert. Het partijbestuur is van oordeel, dat de fractievoorzitter een zodanig centrale plaats inneemt, in de partij, dat een tussentijds vertrek ten zeerste zou moeten worden betreurd. Met het oog daarop acht het partijbestuur het gewenst, dat de leiding van de Anti-Revolutionaire politiek in handen blijft van de heer Aantjes.

Beroep op Aantjes

Het partijbestuur doet daarom een beroep op mr. Aantjes bij zijn beslissing het standpunt van het partijbestuur zwaar te wegen.

De beantwoording van de vraag of mr. Aantjes zich kandidaat zou moeten stellen voor genoemde functie kan uiteindelijk alleen maar door hemzelf geschieden, aangezien ook andere dan politieke factoren een rol spelen.

In de vergadering van 22 november stelt het partijbestuur twee notities vast. Een over de selectie in de partij en één over deelname aan acties. Besloten wordt het oordeel van de besturen van de Kamercentrales over beide notities te vragen.

In het verslagjaar vergadert het partijbestuur één keer samen met de besturen van C.H.U. en K.V.P. In de samenstelling van het partijbestuur vinden enige wijzigingen plaats.

Drs. J. de Koning wordt gekozen tot voorzitter van de partij. In de hierdoor onstane vacature van vice-voorzitter wordt voorzien door de verkiezing van drs. R. Zijlstra.

Uit het partijbestuur treden in 1974: mr. P. van Dijke, prof. dr. M. Boertien, C. van Stam, J. Vries, W. de Boer, H. W. v.d. Brink, mr. J. A. Oosterhoff, J. M. van Dijk en S. Reijenga.

Tot het partijbestuur treden toe: mr. J. H. Prins, M. Paats, mev. E. van Velthoven-Olde, mr. D. J. Krajenbrink, G. F. Eijgelaar, G. J. v.d. Brink, D. Niezing, drs. G. Kerkhof en J. P. de Vos.

DAGELIJKS BESTUUR

SAMENSTELLING BESTUUR ONDERGAAT TAL VAN VERANDERINGEN

De dagelijkse leiding van een politieke partij vergt veel bemoeienis met grote, maar vooral kleinere dingen.

Gevolg is dat er veel vergaderd moet worden. Voor iedere bestuursvergadering komt het d.b. bijeen en tussen twee bestuursvergaderingen in tenminste een keer. Ook vragen allerlei contacten en vertegenwoordigingen de nodige tijd.

Met de bewindsliden van A.R.P. huize hebben twee gesprekken plaats over de politieke ontwikkelingen. Het d.b. wisselt een keer met het hoofdbestuur van de Arjes van gedachten, met name over het punt integratie partij-Arjes en de gang van zaken rond het C.D.A. Een delegatie uit het d.b. heeft tweemaal een gesprek met de gespreksgroep van A.R.P.-gezinden. Wederzijds worden standpunten toegelicht. Het d.b. tracht een aantal misvattingen weg te nemen.

Verkiezing Senaat

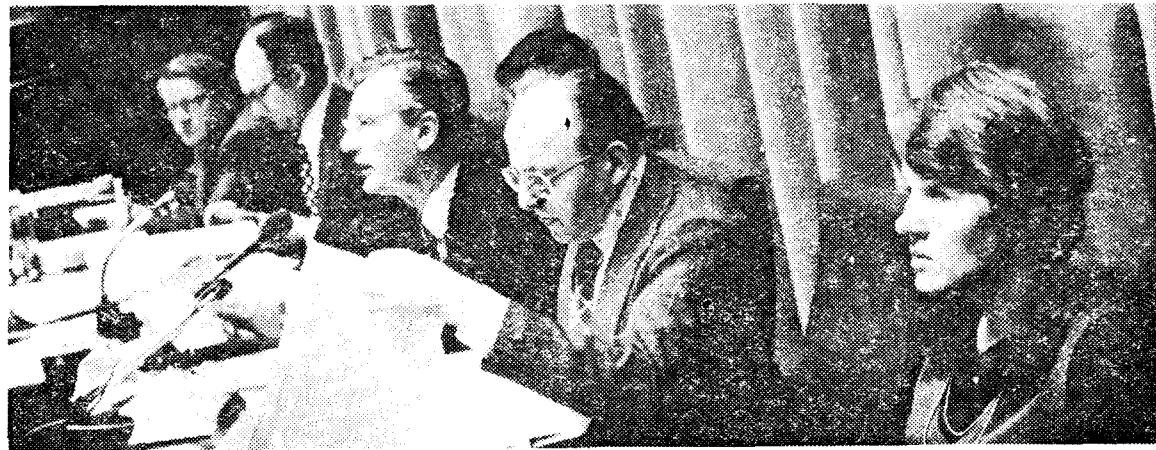
Het zal duidelijk zijn, dat de bestuurszaken in eerste instantie in het d.b. aan de orde komen ter voorbereiding. De punten genoemd onder het hoofd partijbestuur zijn dan ook alle in het d.b. besproken. Uitvoerig komen de verkiezingen voor de leden van de Eerste Kamer aan de orde. Op dit punt vindt correspondentie plaats met het dagelijks bestuur van de Pvd.A. over

de houding, die de Statenfracties in Friesland en Noord-Holland innemen door steun aan de C.P.N. te verlenen.

Ook worden pogingen ondernomen om subsidiëring van het politieke kaderwerk door de overheid te bewerkstelligen. De samenstelling van het d.b. ondergaat tal van veranderingen. Een groot verlies betekent het verscheiden van de heer J. Smalbroek, die gedurende een groot aantal jaren de partij in tal van functies heeft gediend. Mr. P. van Dijke en prof. dr. M. Boertien zien zich genoodzaakt als d.b.-lid terug te treden. De heer Van Stam trekt zich wegens tijdgebrek als penningmeester terug.

Het p.b. verkiest dr. S. Faber en mr. J. H. Prins tot d.b.-leden. De najaarspartijraad kiest mr. J. H. Grosheide tot voorzitter van de Kuypersstichting en daarmee tevens tot adviserend lid van het d.b. Het presidium - in de loop van dit jaar weer eens voltallig - vergadert regelmatig. Teneinde de actuele politieke problemen en de ontwikkelingen rond het C.D.A. te bespreken besluit het presidium in de periode van oktober t/m december een rondgang langs de Kamercentrales te maken. Voor deze kaderbijeenkomsten bestaat veel belangstelling.

In verband met de moeilijkheden tussen de kiesverenigingen Wateringen en Kwintshil verduidelijkt de partijleiding de verhoudingen. Het d.b. heeft tevens gesprekken plaats met vertegenwoordigers van de betrokken kiesverenigingen.

Een deel van het dagelijks bestuur gefotografeerd tijdens de Najaarspartijraad.

Ledental ARP

NOG VAAK ONJUISTE SANERING LEDENBESTANDEN

Het nieuws over de ontwikkeling van het ledental van de ARP verschilt weinig van dat in andere jaren.

In het verslagjaar daalt het ledental van 65.116 tot 61.761. Een nettoverlies van 3.455. Met deze daling is de trend, welke een tiental jaren terug is begonnen, voortgezet. Opmerkelijk is, dat in 1974 het nettoverlies geringer is, dan in een reeks daaraan voorafgaande jaren. Oorzaken van het ledenverlies zijn - evenals in andere jaren - onder meer: politieke of financiële redenen. Tongevolge van de gemiddeld vrij hoge leeftijd van het ledenbestand moet jaarlijks een groot aantal leden wegens overlijden worden afgevoerd. Tenslotte vraakt zich het feit, dat sommige kiesvereni-

gingen op onjuiste wijze tot sanering van het ledenbestand overgaan. Aan dit laatste verschijnsel wordt - waar mogelijk - een halt toegeeroepen.

Ook in 1974 blijkt niet, dat de centrale contributie-inning het aantal dankjes vergroot.

In september 1974 start een ledenwerfactie onder het motto: „Een sterke ARP: steun voor de christen-democratie”. Bij de afsluiting van het verslagjaar zijn in het kader van deze actie nog geen spectaculaire resultaten geboekt. Een aantal landelijke activiteiten, o.a. direct-mail en advertenties, leveren vrij veel nieuwe leden op. Aan de basis van de partij, bij de kiesverenigingen, slaat de actie echter nog onvoldoende aan. Voor het welslagen van de actie is inzet van de kiesverenigingen onontbeerlijk.

Hieronder het overzicht van de ledentalen per Kamercentrale op resp. 1 januari 1974 en 1 januari 1975.

Kamercentrale	1-1-'74	1-1-'75
Groningen	5716	5456
Leeuwarden	9104	8726
Assen	4611	4407
Zwolle	5973	5706
Arnhem	5028	4787
Nijmegen	2299	2248
Utrecht	4251	4089
Amsterdam	1196	1105
Den Helder	2328	2214
Haarlem	3613	3282
Leiden	5162	4941
Den Haag	1560	1362
Rotterdam	2193	1974
Dordrecht	7304	6855
Middelburg	2697	2564
Tilburg	627	601
Den Bosch	980	975
Maastricht	167	168
Indiv.LEDEN	281	273
Leden Buitenland	26	28

Van tijd tot tijd duikt de vraag op of het C.D.A. er zal komen. Die vraag is niet juist, want het C.D.A. is er al sinds 23 juni 1973.

De vraag is wel, waar het naar toe zal groeien en wat het zal worden. Hierop is niet een eenvoudig antwoord te geven. Ook in 1974 is verder gewerkt aan de vormgeving en de uitbouw van het C.D.A. Daarmee onderstrepen de drie partijen dat het hun ernst is. Zal het C.D.A. iets worden, dan is een groeiproces nodig. Het is een onmogelijke en ondenkbare zaak, dat drie partijen, die tot voor kort nagenoeg langs gescheiden wegen optrokken, van het ene jaar op het andere precies op dezelfde lijn zitten. Zal het C.D.A. iets goed worden, dan is een groeiproces nodig en vanuit alle drie de partijen zal dat proces stimuleren moeten krijgen. Het C.D.A. ontwerpt statuten, die gebaseerd zijn op een groeimodel. De kiesverenigingen dienen honderden amendementen in. Met vereende krachten zorgen de partijsecretariaten ervoor, dat deze tijdig gereed komen voor behandeling op de partijtaden c.q. de Unieraad.

Dagelijks bestuur en bestuur van het C.D.A. vinden elkaar vrij gemakkelijk in een gezamenlijk advies m.b.t. de amendementen. Het partijbestuur neemt dit praeadvisie over. De partijraad van 14 december aanvaardt op diverse punten amendementen.

In een overleg met C.H.U. en K.V.P. zullen deze nader aan de orde komen. De kiesverenigingen hebben tenslotte dan het laatste woord over de statuten.

Het d.b. van het C.D.A. komt

Het Christen Democratisch Appèl

Vormgeving en uitbouw krijgen veel aandacht

In de eerste helft van het verslagjaar houdt de ORGANISATIE COMMISSIE zich in het bijzonder bezig met activiteiten in het kader van de Provinciale Staten- en Gemeenteraadsverkiezingen.

Daarnaast worden twee ad-hoc commissies ingesteld. De ene commissie zal de provinciale reglementen voor kandidaatstellingen, die nogal uiteen blijken te lopen, bezien.

De andere commissie zal onderzoeken hoe het staat met de positie van A.R.-leden, die op plaatselijk niveau een kandidatuur op een zgn. vrije lijst hebben aanvaard.

Beide commissies hebben hun werk nog niet geheel afgerond, zij het, dat de commissie inzake de vrije lijsten inmiddels een advies heeft uitgebracht over een concrete zaak.

ORGANISATIE COMMISSIE EN -RAAD

Organisatie Raad wordt opgeheven

Naast tal van kleine agendapunten springen in het verslagjaar de volgende zaken in het oog: voorlichting partij, evaluatie centrale contributie-inning, start buitendienstwerk en functionering Organisatie Raad.

In het voorjaar van 1974 wordt begonnen met de voorbereidingen voor de organisatorische plannen voor het seizoen 1974/1975. Kern van de plannen is de leden- en abonneewerfactie „Een sterke A.R.P.: steun voor de christen-democratie“. Alle plannen, adviezen en sugges-

ties worden vastgelegd in een 32 pagina's tellend draaiboek, dat in een oplage van 1500 exemplaren in september 1974 de partij in gaat. In december 1974 houdt de Organisatie Commissie zich bezig met diverse aspecten van het kader- en vormingswerk. In verband met de voor dat werk te verwachten subsidie worden voorbereidingen getroffen voor de oprichting van een Stichting. De Organisatie Commissie vergadert in 1974 zes keer, t.w. op 15 januari, 27 februari, 3 april, 5 juni, 21 augustus en 18 december.

deze manier hoopt het A.R.V.C. de belangstelling voor het politieke werk, vooral onder vrouwen, op te wekken. Goede documentatie is vereist, en daarom beraadt een begeleidingscommissie zich er regelmatig op, het nodige materiaal bijeen te brengen. Tevens onderhoudt deze commissie de contacten met de leden van het A.R.V.C. in elke Kamercentrale. In 1974 maken de volgende personen deel uit van de begeleidingscommissie: mevr. J. G. Kraaijeveld-Wouters (voorzitter), mevr. N. van Dijk-Koffeman, mevr.

maandelijks bijeen, want een veelheid van onderwerpen vraagt de aandacht. Organisatorische zaken en politieke problemen.

Folder

Wat betreft de organisatie stippen wij aan, dat er een C.D.A.-folder tot stand komt. Hierin staat kort samengevat wat het C.D.A. is en wat het wil worden. Voor de folder blijkt veel belangstelling te bestaan.

De *Permanente Program Advies Commissie* (P.P.A.C.) gaat van start onder voorzitterschap van mr. Y. Scholten.

Voor de A.R.P. maken er deel van uit: prof. dr. J. H. Christiaanse, L. de Graaf, dr. G. N. Lammens, mr. A. M. Donner, dr. B. Priyjt. De A.R. Tweede Kamerfractie moet nog iemand aanwijzen.

Er is vraag naar richtlijnen voor plaatselijke en regionale samenwerkingsverbanden. Op 10 april zenden de drie partijen een brief naar de kiesverenigingen. Daarin staat aangegeven hoe een samenwerkingsverband op te zetten is. Nadrukkelijk wordt erop gewezen, dat het niet de bedoeling is tot opheffingen van afdelingen of kiesverenigingen over te gaan. Een statutencommissie, die tevens de amendementen behandelt, werkt intussen aan een model-reglement. Het bestuur stelt een financieel comité in met als taak te adviseren over de toekomstige financiën van het C.D.A. Op basis daarvan komt een steunfonds C.D.A. tot stand, terwijl het C.D.A. het advies krijgt van de partijen voor 1975 per lid f1,50 te vragen als bijdrage. De partijen nemen - met enige pijn - dit voorstel over.

Het C.D.A. stelt een publiciteits-

commissie in, die na moet gaan welke zaken op dit gebied op korte termijn moeten gaan gebeuren. Een keer per maand verschijnt in de drie partijbladen de rubriek *C.D. Actueel* met informatie over het C.D.A. De goede vorm is qua inhoud nog niet gevonden.

Kaderwerk

Het overleg tussen de secretariaten van de drie partijen en het C.D.A.-secretariaat ontwikkelt zich goed. Teneinde communicatie-stoornissen te voorkomen vindt er wekelijks een overleg plaats. Ten aanzien van het kaderwerk wordt afgesproken, dat dit zoveel mogelijk gecoördineerd zal geschieden. De actuele politiek en de actuele politieke situatie komen regelmatig aan de orde. Wie de gang van zaken goed volgt weet, dat er nogal eens frikties zijn. In de gedachtenwisselingen staat centraal de vraag, hoe tot meer eenheid van optreden te komen. Ook dat proces vraagt tijd. Het C.D.A. probeert naar de toekomst te kijken. Met het oog daarop wordt gebrainstormd over de vraag, hoe een lijst tot stand zou kunnen komen en welke procedure daarvoor bewandeld moet worden. Het bestuur van het C.D.A. komt drie keer bijeen.

Uit het bovenstaande is duidelijk, dat degene, die meent dat het C.D.A. er niet is, zich vergist.

De Staten- en raadsverkiezingen zijn aanleiding tot diverse activiteiten en gesprekken. De campagneleiders van de drie partijen komen enkele malen bijeen ter bespreking van de campagne. Centraal komen richtlijnen tot stand.

Gezamenlijk bieden de drie partijen service t.a.v. affiches en folders.

De Organisatie Raad vergadert in 1974 een keer. Tevens de laatste keer. Op 17 april besluit de Raad het partijbestuur te adviseren tot opheffing over te gaan. Reeds lange tijd is bij velen het gevoel aanwezig, dat de Raad het werk van de regionale campagneleden voor een belangrijk deel overlapt. Op grond hiervan wordt geadviseerd de teams ook statutair vorm te geven, wanneer tot opheffing van de Organisatie Raad zou worden besloten.

In de loop van 1974 besluiten zowel partijbestuur als partijraad met de opheffing van de Organisatie Raad accoord te gaan.

Penningmeester

Jaarlijks organiseert het partijsecretariaat voor de penningmeester van de Kamercentrales en Provinciale Organisaties een bijeenkomst, waar doorgenomen worden de balans- en jaarrekening, de her-

ziene begroting en de begroting van de A.R.P.

In 1974 vindt de bijeenkomst plaats op 14 november. De penningmeesters stemmen in met de financiële stukken. Langdurig wordt gediscussieerd over de centrale contributie-inning, die niet voor alle Kamercentrales het gewenste resultaat oplevert.

Secretarissen

Voor het eerst wordt in 1974 ook een bijeenkomst voor de secretarissen van de Kamercentrales en Provinciale Organisaties gehouden. Doel is het contact met de secretariaten te intensiveren. De opkomst op de vergadering van 26 september 1974 is echter teleurstellend. Desondanks vindt een zinvolle discussie plaats over een groot aantal organisatorische en politieke zaken. Besloten wordt in 1975 opnieuw een bijeenkomst voor de secretarissen te organiseren.

A.R.VROUWENCOMITÉ

Kerngroepen moeten politieke interesse vrouwen stimuleren

In de eerste vergadering op 6 februari, worden vrijwel uitsluitend organisatorische zaken behandeld.

Daarnaast vindt een gedachtenwisseling plaats rond de verkiezingen in 1974 en de medewerking die de leden van het A.R.V.C. daaraan kunnen geven.

De vergadering van 11 september staat onder leiding van mevr. Van Velthooven, omdat mevr. Schut-Heidinga i.v.m. haar gezondheid verstek moet laten gaan. Officieus wordt de leden reeds meegedeeld, dat de presidente binnenkort zal bedanken.

Verder komt het „Jaar van de vrouw“ (1975) al ras in zicht en de dames bespreken uitvoerig welke acties ondernomen kunnen worden. Tal van ideeën komen naar voren en enkele krijgen een nadere uitwerking. Op verzoek van het comité benoemt het partijbestuur mevr. Van Velthooven voorlopig als waarnemend presidente. Het comité dankt mevr. A. J. Schut-Heidinga hartelijk voor het vele werk, dat zij voor het A.R.V.C. verzette. De uitwerking van de nieuwe

structuur van het A.R.V.C. vraagt veel aandacht. Het ligt in de bedoeling plaatselijk kerngroepjes bijeen te roepen, die zich over allerlei politieke onderwerpen buigen. Op

Spectaculair is het werk niet dat de partij op internationaal terrein doet.

Er zijn geen juichende verhalen over te schrijven. A.R.P., C.H.U. en K.V.P. pogen een bijdrage te leveren aan het denken over internationale vraagstukken en zij pogen enige bouwstenen aan te dragen voor de oplossing daarvan. Om die reden zijn zij aangesloten bij de *Europese Unie van Christen-Democraten* (E.U.C.D.), waar partijen van uiteenlopende signatuur een plaats vinden.

De gedachte van christelijke partijvorming zoals die in onze kring leeft is daar geen algemene aanvaarde zaak en het gevolg daarvan is, dat negal eens vreemd tegen Nederlandse benaderingswijzen

Internationale contacten

wordt aangekeken.

Binnen de Europese Unie is een ontwerp voor een Europees Manifest aan de orde. Vanuit de drie Nederlandse partijen is daarvoor een inbreng geleverd. In de zomermaanden formuleert een werkgroep o.l.v. drs. W. K. N. Schmelzer een fors aantal amendementen. Van A.R.-zijde maken van de werkgroep deel uit prof. dr. W. Albeda, dr. C. Boertien, mr. W. C. D. Hoogendijk en D. Corporaal. Als secretaris rapporteur van de werkgroep fungeert drs. C. Bremmer. Het ontwerp-manifest en de voorgestelde amendementen komen op 2 september in een vergadering van de drie partijbesturen aan de orde. De amendementen worden grotendeels overgenomen. De Europese Unie hoopt het Manifest in de eer-

ste helft van '75 af te ronden.

Equipe

De Nederlandse afdeling - „equipe“ - komt als regel een keer per zes weken bijeen, met name ter voorbereiding van internationale bijeenkomsten en manifestaties. In de loop van het jaar passeert een scala van onderwerpen de revue: Griekenland, Ierland, Portugal, Cyprus en noemt u maar op. Ook de verdere voortgang van de Europese integratie en de democratisering van de instellingen is een punt, dat voortdurend aandacht krijgt. De E.U.C.D. heeft nauwe relaties met de christen-democratische fractie in het Europees Parlement, terwijl het Internationaal Documentatie- en Informatiecentrum

te Rome o. l. v. dr. K. Hahn met weinig middelen probeert studies het licht te doen zien.

Op 24 juni vindt in Den Haag een gedachtenwisseling plaats tussen vertegenwoordigers van de West-Duitse C.D.U./C.S.U. en de Unie Nederlandse partijen. Vanuit Duitsland nemen o.a. aan het gesprek deel Kai Uwe von Hassel (voorzitter E.U.C.D.), prof. Biedenhoff (voorzitter C.D.U.) en H. Katzer (lid van de Bondsdag).

De equipe verzoekt de drie partijen de dames meer bij het internationale werk te betrekken. Iedere partij wijst in zijn afvaardiging een vrouw aan.

Voor de A.R.P. maken deel uit van de equipe dr. C. Boertien, D. Corporaal, mevr. mr. W. J. R. Derksen-Koppe en drs. J. de Koning.

Het organisatorisch hart van de partij zetelt in het Kuyperhuis, want daar is het secretariaat gevestigd.

Dat hart kan alleen maar goed functioneren, wanneer de rest van het partijlichaam ook volledig in functie is. Er moet wisselwerking zijn en dat is meer dan het gebruiken van een modewoord.

Vanuit het partijsecretariaat worden soms hartekreten geslaakt, soms worden er hartige woorden gesproken, maar regel is de maat van de klok.

Dat is ook nodig om alles in een organisatie zo goed mogelijk te laten verlopen. Velen weten de weg naar de partij te vinden: voor inlichtingen, voor het uiten van gramschap, om instemming te betuigen, om als lid te bedanken of om zich als lid aan te melden.

Daarnaast wordt het merendeel van de zaken, die in dit jaarverslag aan de orde komen op het secretariaat voorbereid. Na de besluitvorming dient het secretariaat te zorgen voor de uitvoering. Kortom het is een veelheid van werkzaamheden, die met élan door de medewerkers en medewerkers in de loop van een jaar wordt verricht.

Medewerkers

Wie zijn de mensen, die op het partijbureau werken?

De jongste medewerker is mej. Y. van Bree, zij verzorgt o.a. de verzending van brochures. Partij en Kuyperstichting hebben samen een *telefonist/receptioniste*, mej. M. Scheepstra. Met de *financiële administratie* zijn belast mevr. E. Jansen-Kevelaar en mej. I. Kaffa. Mevr. M. van Geest-Kuipers, mevr. A. Kruis-Van Bree en mevr. Maurits-Kortweg nemen de leden en *abonnements-administratie* voor hun rekening. Eén van hen werkt voor halve dagen en dat is ook het geval met 2 van de 2 secretaresses. Op die afdeling werken mevr. C. Verhagen-De Jong, mevr. J. de Koff-Buschman en mevr. G. A. Poel-Rottij.

Sous-chef de bureau is G. Nas. *Boekhouder en chef de bureau* is de heer A. van der Wees. De heer J. A. M. Taxopeus is belast met het *secretariaat van de Arjos*. Drs. C. Bremmer voert het *redactie-secretariaat* van het partijweekblad, terwijl hij zich tevens met kaderwerk bezighoudt. De heer G. van den Berg verstrekt schriftelijk en telefonisch *informaties* over het wel en wee van de partij; hij houdt zich o.a. tevens bezig met *commissiewerkzaamheden en conferenties*. *Adjunct-secretaris* is de heer M. N. G. Kool en *secretaris* de heer D. Corporaal. In totaal 17 personen, waarvan 4 voor halve dagen.

Diverse wijzigingen treden in de loop van het jaar op. Mevr. J. Kroon-Omvlee ruilt haar baan bij de partij voor één bij het C.D.A. Mevr. L. Kuipers-Ram gaat zich in de loop van jaar wijden aan de opvoeding van een dochter. Mej. A. Scheffel keert terug naar de schoolbanken, terwijl mej. M. Dentre bij de partij komt, maar ook weer vertrekt. De heer Hollemans ziet meer in een baan bij een bank. De meesten van hen die vertrekken zijn een reeks van jaren bij de partij werkzaam geweest. Wij danken hen allen voor hun ijver en inzet.

Hoe het partijsecretariaat reilt en zeilt

De dagelijkse leiding van het partijsecretariaat berust bij resp. secretaris Corporaal en adj.-secretaris Kool.

Het secretariaat houdt de administratie bij van ruim 60 000 leden, en circa 12 000 abonnees. Van groot belang is dat in de administratie de juiste namen en adressen voorkomen.

Juiste adressen

Dat blijkt echter niet altijd het geval te zijn, al is het stukken verbeterd in vergelijking met enkele jaren geleden. Voor veranderingen in het ledenbestand is het secretariaat in belangrijke mate aangewezen op de secretarissen van de kiesverenigingen. Vaak loopt dit uitstekend, maar wij moeten ook constateren, dat soms gedurende enkele jaren geen mutaties worden doorgegeven. Het secretariaat kan op het punt van mutaties alleen maar efficiënt werken, wanneer over de gehele linie gebruik wordt gemaakt van de mutatieformulieren. Helaas is het soms bedroevend op welke wijze mutaties worden doorgegeven.

In totaal zijn in 1974 door de administratie 28694 mutaties verwerkt. Dat zijn er enkele honderden meer dan in 1973. In veel gevallen moet een beroep op anderen worden gedaan om aan de juiste adressen te komen. Het zal niet verbazen, dat er gezien de grote hoeveelheid mutaties ook op het secretariaat fouten worden gemaakt. Het percentage is echter in verhouding tot de totalen uiterst gering. De mutaties zijn tien keer op de computer verwerkt. Na iedere verwerking verzendt het secretariaat de hierop betrekking hebbende stukken niet steeds direct. Zo veel mogelijk vinden gecombineerde verzendingen plaats.

Veranderingen in het ledenbestand, die meetellen voor de contributie voor het volgende jaar, dienen

steeds voor half november (statuair zelfs op 1 oktober) te zijn doorgegeven.

Alle tijdig binnengekomen mutaties zijn verwerkt en op basis daarvan is per 1 december 1974 een ledenlijst per kiesvereniging vastgesteld.

Contributie

De gegevens uit het ledenbestand vormen de basis voor de contributie-inning. De eerste acceptgirokaart gaat in december 1973 de deur uit; medio februari gevolgd door een kaart aan de leden, die nog niet betaalden. Dat waren er toen circa 30 000. Bij wijze van proef krijgen de niet-betalers begin mei een derde acceptgirokaart.

De reactie daarop is bevredigend. Resultaat van één en ander is, dat de penningmeesters van de kiesverenigingen in totaal kwitanties ontvangen voor circa 10 000 leden. Dit aantal is lager dan in 1973. De afwikkeling hiervan laat te wensen over. Bij het afsluiten van het contributiejaar 1974 hebben circa 400 kiesverenigingen de kwitanties nog niet afgewikkeld. Betalingen, die na 22 november 1974 komen worden geboekt op 1975 ten name van de penningmeester van de kiesvereniging. Op die manier worden arbeidsintensieve handelingen en vergissingen voorkomen.

De resultaten zijn ongeveer gelijk aan die van 1973. Met dien verstande, dat er over 1974 nog wel een beduidend bedrag binnenkomt. Het aantal zelfinnende kiesverenigingen bedraagt 70; voor 1975 daalt dit aantal tot 45.

Een kiesvereniging kan over haar saldo beschikken, tenzij:

a) de kwitanties over 1974 nog niet

zijn afgewikkeld;

b) geen regeling is getroffen over schulden uit voorgaande jaren;

c) Kamercentrales verzoeken het tegode te blokkeren.

In september starten de eerste voorbereidingen voor de contributieveffing 1975. De acceptgirokaarten zijn medio december verzonden.

Abonnementsgelden

De inning van de abonnementsgelden verloopt eveneens via het partijsecretariaat. Het abonnementsbestand blijft stabiel. Medio januari en medio juni gaan de incasso- en acceptgirokaarten de deur uit. De betaling van de abonnementsgelden verloopt redelijk goed.

Vaste extra bijdrage (v.e.b.)

Het aantal personen, dat de partij naast de contributie een vaste extra bijdrage schenkt ondergaat enige

daling. Het loopt terug tot circa 1300. Om die reden wordt een actie voorbereid dit aantal weer te doen toenemen.

Wie als v.e.b. een bedrag van meer dan f 15.— geeft, ontvangt enkele uitgaven.

Dat zijn 1974: Oriëntatie '74. Beleid, mentaliteit en vertrouwen. Olie en ontwikkeling.

Voorlichting

Het is soms moeilijk de partij telefonisch te bereiken. Dat duidt erop, dat velen zich tot het secretariaat wenden om informatie over een bepaalde zaak te krijgen.

Er gaat geen dag voorbij of er komt een aantal verzoeken telefonisch en schriftelijk binnen.

Naast gewone verzoeken om inlichtingen blijkt uit de correspondentie heel duidelijk, dat misverstanden over A.R.-standpunten van Kamerleden en bewindslieden vrij groot is.

Kennelijk komt onvoldoende over wat wordt betoogd en waarom bepaalde standpunten worden ingenomen. Het slecht geïnformeerd zijn vormt voor een aanzienlijk aantal personen overigens geen enkele belemmering hun gramschap te uiten. Bij het verstrekken van juiste informatie vervult Nederlandse Gedachten een belangrijke rol. Dat geldt ook ten aanzien van de fractie in actie. Per onderwerp gegroepeerd is daarin over een bepaalde periode het fractie-standpunt vermeld. Het streven is erop gericht, deze uitgave regelmatig te laten verschijnen. Tot nu toe is dit streven nog niet geheel geslaagd.

Publikaties

De volgende uitgaven zien het licht:

- Bemoeidgende teknen
- Documentatie verkiezingen 1974
- Oriëntatie 1974
- De gemeente in beeld
- Beleid, mentaliteit en vertrouwen
- Olie en ontwikkeling
- Noord-Nederland Anno 1974.

ADRESSENGIDS A.R.P. 1974/1975

Zojuist is de nieuwe A.R.P.-adressengids 1974/1975 verschenen. Het 40 pagina's tellende boekje bevat honderden namen en adressen van partijbestuurders en partijinstanties. O.a. komen in het boekje voor de namen en adressen van de partijbestuursleden, de fractieleden, de bewindslieden, de bestuurders van Kamer- en Staten centrales, de leden van het A.R.Vrouwencomité, het kader van de Arjos etc.

Prijs per ex.: f 2,50

Bestelling is mogelijk door het storten van het verschuldigde bedrag op postgiro 89673 t.n.v. A.R.P. Partijstichting, Den Haag met vermelding van „Adressengids”.

ARP informatie-sets leden- en abonneewerfaktie

Bestel no.	Titel	Prijs	
278	Ledenwerfkrant	f 0,10	Een uitvoerige brochure- en documentatielijst is op aanvraag verkrijgbaar.
282	Jongerenpamflet „95 jaar, maar bij de tijd”	f 0,05	
294	A.R.P.-stickers	f 0,10	De hiernaast genoemde publikaties zijn verkrijgbaar door storting van het verschuldigde bedrag op postgiro 89673 t.n.v. A.R.P. Partijstichting met vermelding van brochurennummer, titel en aantal.
295	A.R.P.-raambiljetten „Wij komen terug” (met ruimte voor het aanbrenge van eigen mededelingen of aankondigingen)	f 0,75	
288	De gemeente in beeld: een documentatie over het functioneren van de gemeentelijke overheid (meerdere exemplaren tegen dezelfde kortingsregeling als geldt voor besteln. 289)	f 0,50	Doe mee, bestel nu!

289

De fractie in actie!

een documentatie met informatie over hetgeen de A.R.P.-parlementariërs tussen mei 1973 en mei 1974 aan politieke standpunten bepaalden

2 t/m 4 exemplaren f 0,40
5 t/m 9 exemplaren f 0,30
10 t/m 49 exemplaren f 0,20
50 t/m 99 exemplaren f 0,15
100 t/m .. exemplaren f 0,10

f 0,50

De A.R.P. in vogelvlucht:

een documentatie over de geschiedenis van de A.R.P.

2 t/m 4 exemplaren f 0,40
5 t/m 9 exemplaren f 0,30
10 t/m 24 exemplaren f 0,20
25 en meer exemplaren 0,15

f 0,50

De in het voorjaar van 1974 gehouden verkiezingen in de groepen I en III heeft voor de samenstelling van de fractie ingrijpende gevolgen.

Samenstelling

In groep I wordt nl., mede als gevolg van de opstelling van de PvdA in Friesland, van de zittende leden alleen mr. P. J. Boukema herkozen, terwijl de heer P. Tjeerdsma niet in de Kamer terugkeert. De fractie betreurt dit laatste in hoge mate, niet alleen omdat daardoor de getalsmatige invloed in de Kamer vermindert, maar ook gezien de bijdrage die de heer Tjeerdsma aan het werk van de fractie gedurende de periode dat hij lid der Kamer was heeft geleverd.

In verband met de gang van zaken bij de verkiezingen in Friesland heeft de fractie het Dagelijks Bestuur van de partij verzocht zich tot het bestuur van de PvdA te wenden teneinde opheldering te verkrijgen. In groep III wordt dr. Diepenhorst herkozen, zodat de samenstelling van de fractie is als volgt: dr. W. Albeda (voorzitter), mr. P. J. Boukema (secretaris), dr. J. H. Christiaanse, dr. I. A. Diepenhorst en P. C. Elfferich (vice-voorzitter).

Zetelverdeling parlement

	Eerste Kamer (1974)	Tweede Kamer (1972)
P.v.d.A.	21	43
K.V.P.	16	27
V.V.D.	12	22
A.R.P.	6	14
C.H.U.	7	7
C.P.N.	4	7
P.P.R.	4	7
D.S.'70	-	6
D'66	3	6
S.G.P.	1	3
G.P.V.	0	3
B.P.	1	2
P.S.P.	-	2
R.K.P.N.	-	1
	75	150

DE ARP EERSTE KAMERFRACTIE

Samen met CHU en KVP nu fractiecommissies

Werkzaamheden

Ook in 1974 wordt voor de meeste begrotingen de sinds enkele jaren gebruikelijke methode van begrotingsbehandeling gevolgd. Deze houdt in dat in een zo vroeg moge-

lijk stadium de begroting zonder discussie wordt aanvaard, waarna met de betreffende minister op een later tijdstip een beleidsdebat wordt gehouden. Uit deze werkwijze mag niet worden afgeleid dat de Kamer zelf te kennen geeft geen

Prof. Albeda, voorzitter van de ARP-eerste kamerfractie.

ARP Eerste Kamerleden in de vaste commissies

Vaste commissie	Lid	Plv. lid
Hoge Colleges Staat en Alg. Zaken	Boukema	Albeda
Suriname en de Antillen	Elfferich	Albeda
Buitenlandse Zaken	Berghuis	Albeda
Ontwikkelingssamenwerking	Albeda	Diepenhorst
Eur. samenwerkingsorganisaties		Berghuis
Justitie	Boukema	Diepenhorst
Binnenlandse Zaken	Boukema	Elfferich
Onderwijs en Wetenschappen	Diepenhorst	Christiaanse
Wetenschapsbeleid en wet. onderwijs	Diepenhorst	Christiaanse
Financies	Christiaanse	Albeda
Defensie	Elfferich	Berghuis
Volkshuisvesting en R.O.	Elfferich	Albeda
Verkeer en Waterstaat	Berghuis	Elfferich
Economische Zaken	Albeda	Christiaanse
Landbouw en Visserij	Elfferich	Diepenhorst
Sociale Zaken	Albeda	Elfferich
Volksgesondheid en Milieuhygiëne	Christiaanse	Diepenhorst
Cultuur en Recreatie	Diepenhorst	Christiaanse
Maatschappelijk Werk	Diepenhorst	Christiaanse
Bijz. commissie herziening Burgerlijk Wetboek	Boukema	Christiaanse
Verzoekschriften	Boukema	

belang meer te hechten aan haar medewetgevende taak op dit gebied. Integendeel. Door deze methode te hanteren komt de Kamer zoveel mogelijk tegemoet aan bezwaren die tegen een (late) begrotingsbehandeling worden aangevoerd. Bovendien is het nu beter mogelijk de beleidsdebatten zo te programmeren, dat de gedachtenwisseling tussen minister en Kamer over hoofdpunten van beleid optimaal tot haar recht komt.

De samenwerking met de fracties van de CHU en de KVP komt ook dit jaar tot uitdrukking in het bij gelegenheid optreden van één spreker voor drie of twee fracties.

Enkele malen wordt een gemeenschappelijke fractievergadering gehouden. Voorts dient vermeld dat gemeenschappelijke fractiecommissies zijn gevormd. Binnen deze commissies tracht men te komen tot overeenstemming over de in te

nemen standpunten en over één of meer gemeenschappelijke woordvoerders. Dat zulks in verband met de omstandigheid dat de CHU in een andere relatie staat tot het kabinet dan de ARP en de KVP niet steeds mogelijk is, ligt voor de hand.

Voor een overzicht van de bijdragen van de fractieleden tot het openbare debat wordt verwezen naar een lijst van sprekers, onderwerpen en vindplaatsen die op het partijbureau ter inzage ligt.

Vanzelfsprekend nemen ook in 1974 leden van de fractie zoveel als in hun vermogen ligt deel aan de werkbezoeken.

Voor een vermelding van de bezochte streken zie men het verslag van de Tweede Kamerfractie.

De belangrijkste gebeurtenis is ongetwijfeld geweest de staten- en raadsverkiezingen. Uiteraard heeft onze organisatie het meest te maken met de programmatische kant daarvan.

Teneinde de partijorganen behulpzaam te zijn bij het opstellen van verkiezingsprogramma's was reeds medio 1973 een model-program gereed gekomen: „Gemeente en provincie 1974”. Tijdig werd dit model alle betrokkenen toegezonden. Ook de voor het eerst gekozen bestuurders krijgen dit model uitgereikt, naast ander informatiemateriaal.

Het secretariaat verleent medewerking aan de TELEAC-cursus „Gemeenteraadsleden”. In de literatuurmap die bij deze cursus hoorde, werden ons maandblad De Magistratuur en een ARP-wegwijzer voor raadsleden opgenomen, naast onder meer andere partijpolitieke bladen.

Het behoeft geen betoog dat een verkiezingsjaar extra activiteiten van het secretariaat vergt als het gaat om het verwerken van een grote hoeveelheid ledenmutaties. De hulp van de kiesverenigingen werd ingeroepen om de adressen op te sporen van a.r.-bestuurders die niet op een ARP/CHU/KVP-kandidatenlijst voorkwamen.

Gewestvorming

Begin 1974 biedt de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de Tweede Kamer een voorontwerp van een Wet op de stadsvernieuwing aan. Dit voorontwerp is opgesteld door de Werkgroep Aanvullende Regeling Stadsvernieuwing. In de nota van aanbieding bij het voorontwerp schrijven de bewindslieden onder meer dat het de bedoeling is over het voorontwerp een uitgebreide

discussie te voeren. Deze stellingname is voor de redactie van De Magistratuur aanleiding om een aantal deskundigen te vragen commentaar te leveren op het onderhavige voorontwerp en de aanbiedingsnota. Het resultaat is een themanummer „stadsvernieuwing (mei/juni)”, waarin deze problematiek van diverse kanten is belicht. Alle schrijvers zijn ervan overtuigd dat de stadsvernieuwing primair een maatschappelijk probleem is, hoewel uiteraard ook bijvoorbeeld de juridische, bouwkundige en financiële aspecten zeer belangrijk zijn. De stellen dat de overheid bij de oplossing van dit maatschappelijk probleem een leidende rol zou moeten spelen, werd door alle schrijvers benadrukt.

Ook de gewestvorming krijgt uitvoerige aandacht in een apart themanummer. Op verzoek van de redactie werd er een discussiegroep gevormd onder leiding van de heer W. A. Fibbe (waarin o.a. alle betrokken Kamerleden), die de nota „Gewestvorming in nieuw perspectief” publiceert (julinummer). Deze nota dient als een vervolg op de in 1969 gepubliceerde brochure „Bestuurlijke Vormgeving” te worden gezien. De nota heeft een tweeledig doel: voortzetting van de discussie over de bestuurlijke (re)organisatie, en het deelgenoot maken van de

regering daarvan. In de nota komt de werkgroep onder meer tot een afwijzing van de regeringsplannen om 40 gewesten in te stellen (de nota van de werkgroep noemt 20 tot 25 gewesten), en tot een andere taakstelling: de werkgroep wil, in tegenstelling tot de op dat moment bekende regeringsplannen, gewesten met sterke bevoegdheden.

Jaarvergadering

De jaarvergadering 1974 staat in het teken van de verkiezingen voor de

BESTUUR VERBAND VERNIEUWD

Permanent overleg tussen CDA gemeentebladen tot stand

raden en staten. Met het oog daarop houden zowel de Verbandsvoorzitter M. H. L. Weststrate als de fractieleider in de Tweede Kamer mr. W. Aantjes verkiezingstoespraken. Laatstgenoemde gaat uitvoerig in op de democratische functie van deze verkiezingen: het beoordelen door de kiezers van het gevoerde beleid. Dat de statenverkiezingen louter toetssteen zullen zijn ter beoordeling van het kabinetsbeleid is een voorstelling van zaken die door Aantjes resoluut van de hand wordt gewezen. Dat versluiert de beleidsbeoordeling van de lokale en regionale bestuurders en moet derhalve uit democratisch oogpunt worden afgewezen.

CDA-gemeentebladen

Er is een permanent redactie-overleg van Gemeentebeleid (CHU), Gemeente en Gewest (KVP) en De Magistratuur (ARP) tot stand gekomen. Overeenkomstig de partijpolitieke ontwikkelingen dient er gestreefd te worden naar fusie van de drie bladen, aldus de mening van de drie redacties. De weg naar fusie wordt gemarkeerd door uitwisseling van artikelen en het uitgeven van een gemeenschappelijk nummer ten behoeve van de nieuw gekozen staten- en raadsleden (septembernummer).

CDA-statuten

Op de partijraad van 14 december 1974 worden door het algemeen bestuur van het Verband twee amendementen op de CDA-statuten ingediend:

- het secretariaat van het CDA dient op dezelfde wijze te worden gevoerd als dat het geval is bij de ARP; de secretaris is zowel hoofd van het partijsecretariaat als van het dagelijks en van het algemeen bestuur;
 - in de CEA-statuten dienen bepalingen te worden opgenomen die de gekozen lokale en regionale bestuurders niet alleen binden op het door de desbetreffende partijorganen vastgestelde partijprogramma, maar er ook voor zorg te dragen dat deze bestuurders tevens lid zijn/worden van de CDA-vereniging(en) van lokale en regionale bestuurders.
- Beide amendementen zijn met praktisch algemeen stemmen door de partijraad aangenomen.

Bestuur

Het dagelijks bestuur is in de loop van het verslagjaar bijna helemaal vernieuwd en bestaat thans uit de volgende personen:

M. H. L. Weststrate, voorzitter (wordt per 1 maart a.s. opgevolgd door mr. W. R. van der Sluis)
 drs. W. van den Bos Czn., secretaris
 dr. S. Faber, namens het partijbestuur,
 E. Baerends uit Kerkwerre,
 E. J. Blokzijl uit Hoogereen, en
 G. J. van Doornum uit Epe.

In het jaarverslag dat aan de jaarvergadering zal worden aangeboden, zal ook onder meer aandacht worden besteed aan de activiteiten van de provinciale verenigingen en van „Groen van Prinsterer”.
 Wil van den Bos Czn.

Het afgelopen jaar heeft voor de Arjos een aantal ingrijpende en historische gebeurtenissen met zich gebracht.

In de eerste plaats moet genoemd worden het besluit om het Arjosblad „Ad Rem” op te nemen in het weekblad van de partij. Een beslissing die tot gevolg zal (moeten) hebben, dat A.R.P.- en Arjosleden geen vreemden voor elkaar zijn, maar integendeel over en weer samenwerking zullen zoeken. Die samenwerking zal vooral op plaatselijk en regionaal nivo gestalte dienen te krijgen. Daar immers vormt zich de basis van de politieke en organisatorische pyramide welke ten grondslag ligt aan het gehele Anti-Revolutionaire gebeuren.

De Arjos maakt daar een wezenlijk onderdeel vanuit. Van meet af aan is de jongerenorganisatie de schakel tussen partij en jongeren die de eerste schuchtere stappen zetten op het vaak gladde ijs van de politieke wetenswaardigheden. Met name op deze functie zal de Arjos de nadruk moeten leggen, waarbij geconstateerd kan worden, dat 1974 daartoe een belangrijke aanzet heeft gegeven. Een jongerenorganisatie kent per definitie een groot ledenverloop dat aan het begin van ieder jaar resulteert in het schrappen van een groot aantal „oudgedienden”. Aan het begin van het verslagjaar betrof dat een aantal van rond de 200.

Het zegt iets over Arjos dat dit verlies ruimschoots goedge maakt kon worden. Betekend is in dit verband dat de ledenaanwas vooral gezocht moet worden in leeftijdgenoten onder de 21 jaar. Het zegt niet alleen iets over de Arjos. Waar de jongerenorganisatie doorgaat voor Anti-Revolutionair, komen ongetwijfeld eveneens de principiële en praktische stellingnamen van de partij in het Vizier.

Het ledenbestand van de Arjos ontwikkelde zich de laatste drie jaar als volgt:

1972 : 1358

1973 : 1162

1974 : 1202

Wij komen terug: ook in 1975.

Begin 1974 krijgt de Arjos te maken met het overhevelen van bureauwerkzaamheden, van een eigen sekretarisse naar de assistentie van de partij. Een operatie die als geslaagd mag worden beschouwd.

Toenemende activiteiten vanuit de organisatie maken aan het eind van het verslagjaar een aantal maatregelen noodzakelijk, met als doel een taakverlichting voor het sekretariaat en de landelijke organisatie in het algemeen.

Tijdens de jaarvergadering in maart stelt de ledenvergadering een statutenwijziging vast, waardoor het dagelijks bestuur van zes op zeven leden gebracht kan worden. In november benoemt het hoofdbestuur een tweede sekretaris (me). Addie van der Hoeven te Den Haag), met name belast met coördinatie en verslaggeving van een drietal vaste commissies ten opzichte van het hoofdbestuur. Daarnaast komt het dagelijks bestuur tot een nieuwe taakverdeling terzake zowel interne als externe vertegenwoordigingen betreffende.

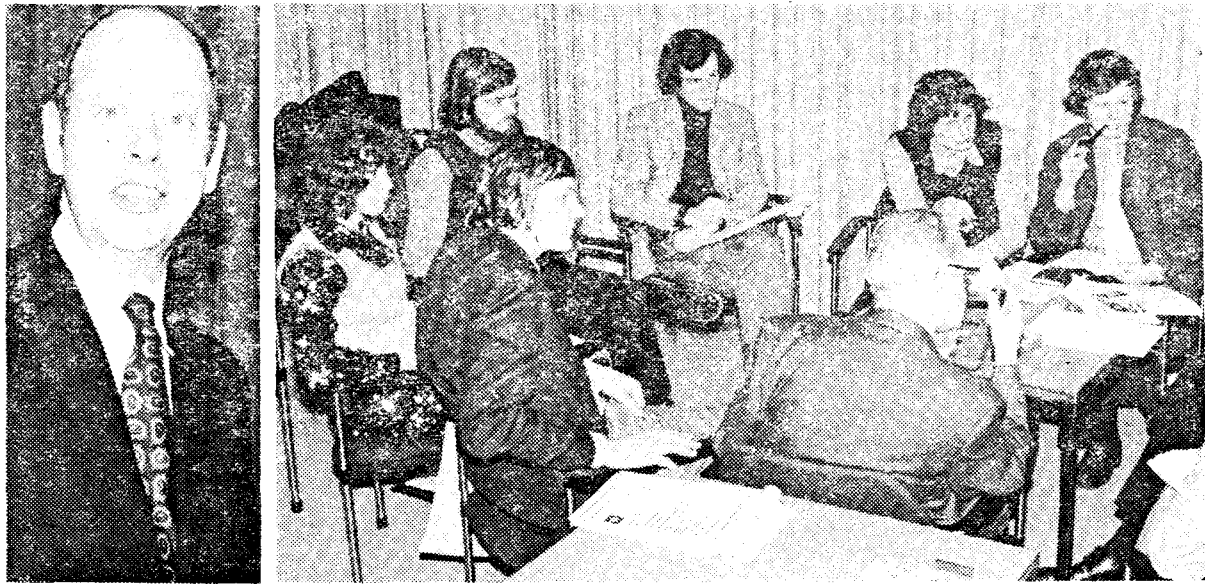
Niet onvermeld mag blijven, dat in 1974 een geregeld overleg tot stand kwam tussen de voorzitters van C.H.J.O., K.V.P.J.G. en Arjos. Hoeveel er m.b.t. de K.V.P.J.G. nog een aantal mogelijkheden te overwinnen zijn, mag verwacht worden, dat er in 1975 concrete resultaten geboekt kunnen worden.

Historisch is het verslagjaar ook in die zin, dat de basis wordt gelegd voor overheidssubsidie voor politieke jongerenorganisaties. In hoeverre het intensieve overleg met C.R.M. vruchten gaat afwerpen, zal spoedig blijken.

1974 geldt voor de Arjos als een succesvol jaar. Niet alleen het dagelijks bestuur en hoofdbestuur zijn daar verantwoordelijk voor. De Arjos kent over het algemeen provinciale organisaties met inspirerende voorzitters, fanatieke sekretarissen en leden, die er met fantasie en spirit tegenaan gaan.

Dat mogen wij ook verwachten van mensen, die warm willen lopen voor politiek, geïnspireerd door het

Intensivering van samenwerking met ARP

Twee opnames tijdens de studieconferentie „Europese Veiligheid”. Links: staatssecretaris Kooijmans, rechts een groepsdiscussie.

evangelie. Mensen, die als kleine, zelfzuchtige wezens toch willen bezig zijn met levensgrote opdrachten waar we voor gezet zijn. Die inspiratie vraagt veel van onze wilskracht en van onze bescheidenheid, beide ten dienste van onze naasten. Namens de Arjos worden in 1974 de volgende uitspraken gedaan en verklaringen uitgegeven:

■ op 19 februari dringt het dagelijks bestuur er per brief bij de A.R. Tweede Kamerfractie op aan om erkenning van Guinee Bissau te bevorderen

■ op 11 mei spreekt de Arjosraad zich uit over collegevorming in provinciale staten en gemeenteraden, over de actuele situatie m.b.t. het C.D.A. en over het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers

■ op 9 oktober geeft het dagelijks bestuur een verklaring uit i.v.m. de op handen zijnde benoeming van de heer Van der Louw tot burgemeester van Rotterdam

■ in november spreekt het dagelijks bestuur zich uit over het mogelijk vertrek van de heer Aantjes naar Zeeland en het hoofdbestuur verklaart zich over de Aktie Mozambique 1974

■ op 7 december aanvaardt de ledenvergadering een resolutie betreffende ineenhuiving van Ad Rem en Nederlandse Gedachten

■ op 7 december spreekt de Arjosraad zich uit over de actuele situatie m.b.t. het C.D.A.

Bestuur

Het hoofdbestuur van de Arjos bestaat uit vertegenwoordigers van de provinciale organisaties, de voorzitters van de vaste commissies, twee door de algemene ledenvergadering vrijgekozen leden, alsmede zeven dagelijkse bestuursleden. Het hoofdbestuur komt afgezien van de vakantiemaanden, maandelijks bijeen ter bespreking van de huishoudelijke en politieke zaken, die in 1974 een rol speelden. De bijeenkomsten van het hoofdbestuur worden voorbereid door vergaderingen van het dagelijks bestuur. Aan het eind van het verslagjaar bestaat het hoofdbestuur uit de volgende leden:

Harm Drost en Henk Wolters (Groningen), Jan van de Laagemaat (Friesland), Jaap Brauning (Drenthe), Pim Visser (Overijssel), Frans Buijserd (Gelderland), Wieger Harkema (Utrecht), Gerrit Hietland (Noord-Holland), Jan Heikoop en Klaas de Vries (Zuid-Holland), Kees Sinke (Zeeland), Wouter Oprel (Noord-Brabant), Kees Koningen en Greetje Willemsma (vrijgekozen), Han Burgers (organisatiecommissie), Herman Schoon (dokumentatiecommissie) en de leden van het dagelijks bestuur: Fred Borgman (voorzitter), Ad van der Waals (vice-voorzitter), John Toxopeus (sekretaris penningmeester), Jan Heideman, Marten Jan Kuipers, Jaap van der Spek, Piet Swart.

De ledenvergadering van de Arjos komt op 16 maart 1974 in Utrecht bijeen tijdens haar jaarvergadering.

Ledenvergadering

Voorafgaande aan het huishoudelijk deel van deze jaarlijkse manifestatie, geeft Fred Borgman door middel van zijn jaarrede een overzicht van het door de Arjos gevoerde politiek beleid, alsmede een visie op actuele politieke ontwikkelingen. De jaarvergadering stelt voorts het jaarverslag 1973 en de jaarrekening 1972 van de sekretaris-penningmeester vast. De vergadering keurt een statutenwijziging goed, waardoor de mogelijkheid geschapen wordt om het dagelijks bestuur met een uit en door het hoofdbestuur gekozen lid uit te breiden. De ledenvergadering kiest ter opvolging van Janny Brinkman uit Hengelo (Ov.), als vrijgekozen hoofdbestuurslid Kees Koningen uit Aalsmeer. Het middagdeel van

hoofdbestuur. De Arjosraad beoordeelt het politiek beleid van het hoofdbestuur en is bevoegd om namens de Arjos politieke uitspraken te doen. De Arjosraad komt doorgaans twee maal per jaar bijeen, te weten tijdens een voorjaars- en een najaarsvergadering. De Arjosraadsvergadering van 11 mei, gehouden te Zwolle, behandelt voornamelijk een ontwerp-resolutie handelend over programkolleges en de problematiek rond de voortgaande samenwerking tussen A.R.P., C.H.U. en K.V.P. De raad spreekt zich middels resoluties uit over zowel deze zaken, als over het toenemende aantal verkeersslachtoffers in Nederland. De Arjosraadsvergadering van 7 december, gehouden te Utrecht, behandelt de konceptstatuten voor het C.D.A., met als doel het weergeven van richtlijnen t.b.v. de leden van het dagelijks bestuur tijdens de vergadering van de A.R.-partijraad van 14 december, waar besluitvorming over genoemde statuten plaatsvindt. De Arjosraad geeft in een resolutie o.a. als haar mening, dat in 1975 een politiek program voor het C.D.A. moet worden ontworpen en een eenheid van beleid van de drie Tweede Kamerfracties moet worden bereikt. Tijdens deze vergadering neemt Hans Borstlap afscheid als Arjosraadsvoorzitter en wordt opgevolgd door Jan Eerbeek te Den Haag.

Vaste commissies

De nationale organisatie van de Arjos laat zich bij haar werkzaamheden bijstaan door vier vaste commissies, die ten opzichte van het hoofdbestuur een adviserende functie hebben. De buitenlandse commissie is in het algemeen belast met coördinerende activiteiten m.b.t. buitenlandse politiek en (zuster-) organisaties in het buitenland. Op 12 januari van het verslagjaar, vindt onder auspiciën van de commissie een studieconferentie over „Europese Veiligheid” plaats, waar o.a. staatssecretaris Kooijmans het woord voert. Onder verantwoordelijkheid van de buitenlandse commissie verschijnen in 1974 documentaties over: Cuba, de krijgsmacht in de samenleving, visies op ontwikkelingssamenwerking en Suriname. De b.k. draagt voorts zorg voor de begeleiding van een aantal fractiebegeleidingsgroepen die zich met defensie/veiligheids- en buitenlands beleid bezighouden.

Voorzitter van de buitenlandse commissie is Maarten van Ditmarsch te Utrecht. De documentatie commissie is in het algemeen belast met het vormgeven van de politieke meningsvorming binnen de Arjos. Haar voornaamste praktische werkzaamheden bestaan uit het organiseren van een jaarlijkse studieconferentie, het coördineren en begeleiden van de landelijke fractiebegeleidingsgroepen en het

verzorgen van documentaties. Op 18 en 19 oktober vindt te Soesterberg een studieconferentie plaats, waarbij het thema „bestuurlijke vormgeving” behandeld wordt. Aan deze studiedag werkten mee: dr. S. Faber, mr. W. F. de Gaay Fortman, mr. W. Geertsema en drs. Tj. Jonkergouw. In verband met de conferentie verzorgt „Nederlandse Gedachten” een middenkatern. Onder verantwoordelijkheid van de commissie verschijnen in 1974 documentaties over: middenschool en kindercentra, sociale dienstverlening, education permanente. Voorzitter van de documentatiecommissie is Herman Schoon te Amsterdam.

De organisatiecommissie is belast met advisering over en uitwerking van organisatorische vraagstukken. In 1974 komen vooral de opvang van nieuwe Arjosleden, de activiteiten binnen de provinciale organisaties en het vormgeven aan regionalisering van fractiebegeleidingsgroepen aan de orde.

Op 20 en 21 september komt te Soesterberg een groot aantal nieuwe Arjosleden bijeen teneinde geïnformeerd te worden en te discussiëren over het functioneren van de Arjos en de mogelijkheden die de organisatie in het algemeen biedt. De bijeenkomst wordt afgesloten met een gloedvolle speech van Arjosvoorzitter Fred Borgman. Voorzitter van de organisatiecommissie is Hans Burgers te Abcoude. De redaktiecommissie is belast met de inrichting van het officieel orgaan van de Arjos. Voor de commissie ligt gedurende het verslagjaar vooral een taak met het oog op voorbereidingen voor het samengaan van het Arjosblad met het weekblad van de partij.

Naast regelmatig overleggingen met het zusterorganisaties van C.H.U. en K.V.P., zijn de contacten met de Christelijke Jeugdraad (C.J.R.) te Driebergen en het Politiek Jongeren Contact (N.P.J.C.R.) te Amsterdam, vermeldenswaard. Namens de Arjos hebben in het algemeen bestuur van de C.J.R. zitting: Piet Swart, die halverwege het jaar Ad van der Waals in deze functie opvolgde, en John Toxopeus. In het N.P.J.C.R.-bestuur wordt Arjos vertegenwoordigd door John Toxopeus; aan het eind van het jaar neemt Jaap van der Spek deze taak over.

Buitenlandse contacten

De Arjos participeert met gelijkgezinde politieke jongerenorganisaties uit Denemarken, Noorwegen, Zweden en Zwitserland in het Gesprekscentrum van Jonge Protestantse Politici in West-Europa. Het jaarlijkse kongres dat het gesprekscentrum organiseert, vindt in 1974 in Nederland plaats, van donderdag 13 tot zondag 16 juni. Het thema betrof „de politieke, economische en culturele aspecten van de macht van Europa”. De goed bezochte conferentie wordt ingeleid door de heren Boertien Kooijmans en de Noorse parlementariër Aano. Tijdens een huishoudelijk samenzijn besloot het gesprekscentrum om het woord „protestants” in haar naam vervangen door „evangelisch”, als nieuwe voorzitter wordt Ivar Molde uit Noorwegen gekozen, na jarenlang voorzitterschap van de Zwitser Heiner Studer. Vice-voorzitter wordt de Arjosses Eric Ouwejan. Tezamen met C.H.J.O. en K.V.P.J.G., maakt de Arjos deel uit van het Christen-Democratisch Jongeren-centrum (C.D.J.C.), dat fungeert als Nederlandse gespreksgroep voor de Europese Unie van Jonge Christen-Demokraten (E.U.J.C.D.). In C.D.J.C.-verband is een op 2 en 3 november te Maastricht gehouden kongres over „Europa Politieke Unie: nu!” een belangrijke gebeurtenis. De Arjosdelegatie in het C.D.J.C. bestaat uit Maarten van Ditmarsch, Henk van Heuven, Wim Polman, Eric Ouwejan en John Toxopeus. Maarten van Ditmarsch wordt in 1974 in het dagelijks bestuur van de E.U.J.C.D. gekozen.

Arjosraad

Het politiek overlegorgaan van de Arjos, de Arjosraad, bestaat uit afvaardigingen van de provinciale organisaties en de leden van het

DE ABRAHAM KUYPERSTICHTING

Activiteiten gericht op leren verstaan van onze tijd

Het jaar 1974 is voor de Dr. Kuypersstichting het jaar waarin J. Smallenbroek is overleden. Hij is 7 jaar voorzitter van de stichting geweest.

Smallenbroek was een antirevolutionair van de oude stempel. Hij was een van de markante mannenbroeders; de verpersoonlijking van de Anti-Revolutionaire Partij. Maar tegelijk, misschien juist daarom, was hij bereid een politieke heroriëntering te aanvaarden, zelfs te bevorderen, indien dat in veranderende omstandigheden gewenst bleek. Hij heeft zich er voor ingezet de Dr. Kuypersstichting een principiële bijdrage te doen leveren aan dit proces van heroriëntering. In dat verband was hij een voorstander van een zo nauw mogelijke samenwerking van de wetenschappelijke instituten van de KVP, CHU en ARP; een samenwerking die hij naar vermogen als voorzitter heeft bevorderd. Smallenbroek was een man die, ondanks zijn druk bezette leven, altijd klaar stond als de belangen van de Dr. Kuypersstichting dat vorderden. Hij was een sociaal voelend mens, wat onder meer bleek in de zorg die hij besteedde aan de arbeidsomstandigheden en de rechtspositie van de medewerkers van de Dr. Kuypersstichting en van andere partijorganen. De Dr. Kuypersstichting heeft in Smallenbroek een toegewijd en loyaal voorzitter verloren, voor wie ook de politiek een geloofsgetuigenis was.

Spoorzoeken

Er is in onze tijd geweldig veel met grote snelheid aan het veranderen. Op vrijwel alle terreinen, ook op het gebied van de politiek. Dat maakt het ons onmogelijk te blijven stilstaan op plaatsen die ons bekend en vertrouwd zijn, waar wij in het verleden misschien graag plachten te vertoeven. Maar tegelijk is het voor ons moeilijk in volle overtuiging de weg naar de toekomst te kiezen, omdat wij vaak onvoldoende inzicht hebben in wat er in onze samenleving gaande is. De Dr. Kuypersstichting heeft in 1974 geprobeerd op dit dilemma in te spelen.

Oriëntatie-1974

De spits van het werk was erop gericht, een bijdrage te leveren in het verstaan van onze eigen tijd, van onze eigen maatschappij, van onze eigen politieke instellingen. Met in samenhang daarmee een poging principieel tot een voorlopige positiebepaling te komen. Het ging niet om laatste, afdoende antwoorden. Dat kan niet in deze tijd; daarvoor is het spoor dat wij volgen voorhands te onduidelijk. Maar er is wel naar gestreefd een handvat te bieden voor belangstellenden, om er op door te denken. Een drietal projecten dient in dit verband met name genoemd te worden. In de eerste plaats *Oriëntatie-1974*, een studie van het Kuyperscollectief (bestuur, sectievoorzitters, medewerkers), verschenen ter gelegenheid van het 95-jarig bestaan van de ARP. Deze studie is gepubliceerd in het april/mei-nummer van *Anti-Revolutionaire Staatskunde* en vormde het basisstuk voor een aan dit onderwerp gewijde conferentie. In het vervolg van de jaargang is het thema van deze nota in ver-

SMALLENBROEK WAS EEN TOEGEWIJD VOORZITTER

scheidene bijdragen verder uitgewerkt. In de Tweede plaats *Gerede Twijfel*, een poging de consequenties onder ogen te zien van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen in onderlinge samenhang en daartegenover principieel onze positie te bepalen. Deze studie is verschenen onder verantwoordelijkheid van de drie wetenschappelijke instituten van de KVP, CHU en ARP gezamenlijk en is tot stand gekomen in nauw overleg met de voorzitters van de drie sociaal-economische secties, resp. de heren Nelissen, Udink en Goudzwaard. Deze studie, die eveneens in een conferentie besproken is, dient voorlopig als uitgangspunt voor verdere deelstudies, waarmee reeds een begin is gemaakt. In de derde plaats hebben de drie wetenschappelijke instituten gezamenlijk veel aandacht besteed aan de voorbereiding van een studie over de *identiteit en de politieke profilering* van het CDA. Dit werkstuk zal waarschijnlijk in het eerste halfjaar van 1975 gereed komen.

Adviesraad

Veel steun werd ontvangen van de Adviesraad van de Dr. Kuypersstichting. Met grote toewijding hebben talloze geestverwanten geheel belangeloos hun tijd en vindingrijkheid ter beschikking gesteld. Het mag wel eens vermeld worden, dat het werk van de Dr. Kuypersstichting grotendeels steunt op de inbreng van vrijwilligers, die vanuit hun fonds een kennis en deskundigheid willen meedenken bij het ontwikkelen van een principiële christen-democratische politiek. Door de ontwikkeling van het CDA wordt de Adviesraad in toenemende mate betrokken bij projecten op titel van de drie wetenschappelijke instituten gezamenlijk. Voorts levert de Adviesraad een inbreng in activiteiten van de partij en van de fractie. Bij de volgende projecten is vanuit de Adviesraad een bijdrage verzorgd: *Buitenlandse politiek en defensie*

- Commentaar op de Defensienota. Rapport van een commissie van de politiek-wetenschappelijke instituten van KVP, ARP en CHU.
- CDA-studiedag over de defensie op 7 september 1974.
- Economische en sociale politiek*
- *Gerede twijfel*. Bijdrage tot de discussie over de perspectieven van onze economische ontwikkeling. Nota van de sociaal-economische secties van de wetenschappelijke instituten van de KVP, ARP en CHU.
- Conferentie over de nota *Gerede Twijfel*, georganiseerd door de drie wetenschappelijke instituten, op 27 augustus 1974.
- Nota van de Tweede Kamerfractie van de ARP over het Noorden van het land, getiteld *Noord-Nederland anno 1974*.
- Nota van de tweede Kamerfractie van de ARP, getiteld *Olie en*

Ontwikkeling.

Maatschappelijk welzijn

- Conferentie van de sociaal-culturele sectie, gehouden op 8 februari 1974.
- CDA-Studiedag volksgezondheid op 30 november 1974.
- Conferentie met welzijnswerkers (georganiseerd door de ARP), op 13 december 1974.

Binnenlands bestuur

- Conferentie van de ARP over de overheid op 12 oktober 1974
- Commissie grondwetsherziening ter advisering van de CDA-Kamerleden.

A.R.S.

De uitgave van AR-Staatskunde vergt een aanzienlijke investering in tijd en in geld. Toch is het belangrijk dat er een orgaan is, waarin fundamentele studies kunnen worden opgenomen. Wil een principiële partij kans van slagen hebben, dan zal er gelegenheid moeten blijven om achtergronden, ontwikkelingen en onderlinge samenhangen aan de orde te stellen. Wel is het de vraag hoe lang de drie geestverwante instituten nog drie afzonderlijke periodieken moeten blijven uitgeven.

Het Verband

Het secretariaat van het Verband, alsmede het secretariaat van de Magistratuur, worden verzorgd door de Dr. Kuypersstichting. Tegenwoordig is ook de financiële administratie bij de Dr. Kuypersstichting ondergebracht. Een en ander betekent een niet geringe opgave voor de toch reeds zo beperkte kring van medewerkers. De dienstverlening aan provincie- en gemeentebestuurders behoort echter tot de oudste opgaven van de Dr. Kuypersstichting. En dit werk blijft van belang, omdat onze politiek nergens zo dicht bij de burger komt als in de gemeente en in de regio.

Een nauwere samenwerking op dit gebied in CDA-verband kan een nuttige rationalisatie bevorderen. Er is te meer reden voor, nu in steeds meer gemeenten de drie partijen als CDA optreden.

Externe contacten

De groeiende samenwerking met het Centrum voor Staatskundige Vorming en met de Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohmanstichting kon in het verslagjaar volgens het daarvoor opgestelde model verder ontwikkeld worden. In het verslagjaar is een begin gemaakt met de werkzaamheden ten behoeve van de Permanente Program Advies Commissie (PPAC) van het CDA. Het secretariaat van deze commissie is opgedragen aan de drie wetenschappelijke instituten gezamenlijk. Verwacht mag worden dat in 1975 de eerste produkten van deze commissie, die is ingesteld om de fundamentele bezinning in het CDA op gang te houden, gepubliceerd kunnen worden. De directeur van het Centrum voor Staatskundige Vorming, mr. Frank A. Bibb, vertegenwoordigt de drie instituten in de bestuurlijke organen van het Partijbestuur en van het Dagelijks Bestuur. De directeur ook van de Tweede Kamerfractie. De contacten met de verschillende politieke organen van de ARP en van het CDA zijn van wezenlijk belang voor een goede taakvervulling van de wetenschappelijke instituten.

J. Smallenbroek, in leven voorzitter van de Kuypersstichting.

Het is zaak die goed te verzorgen en zo mogelijk te verdiepen en uit te bouwen.

Financiën

De financiële positie van de Dr. Kuypersstichting is zorgelijk. Dit is een gevolg van de inflatie, waardoor met name de loonkostenstijging ver uitgaat boven de stijging van de reële inkomsten van een instituut als de Dr. Kuypersstichting. De tekorten die daardoor ontstaan, kunnen gedurende een niet te lange periode wel opgevangen worden. Dat geschiedt ook welbewust, in afwachting van een meer structurele voorziening, als de partijverhoudingen duidelijker en meer definitieve vorm hebben gekregen. Hierdoor wordt voorkomen dat in de belangrijke aanloopfase van het CDA het werk aan intensiteit verliest. Als de structurele voorziening echter tot stand komt, zullen zowel het overheidssubsidie alsook de bijdrage van de partij aan de eisen van een financiering op lange termijn aangepast moeten worden.

Bestuur en medewerkers

Op 14 december heeft de partijraad in de vacature-Smallenbroek tot

voorzitter van de Dr. Kuypersstichting gekozen mr. J. H. Gronshede. De stafmedewerker mr. J. G. H. Krajenbrink diende in de verslagperiode zijn ontslag in met ingang van 1 januari 1975 in verband met het feit dat hij de functie van secretaris van het CDA heeft aanvaard. Hij was reeds door de Dr. Kuypersstichting gedurende ruim anderhalf jaar bij het CDA gedetacheerd, ten einde in de aanloopperiode het secretariaat van het CDA te verzorgen.

De directeur, mr. W. C. D. Hoogendijk, diende in de verslagperiode zijn ontslag in met ingang van 1 februari 1975, in verband met een benoeming bij het provinciaal bestuur van Zuid-Holland. In de vacatures van beide medewerkers was aan het einde van de verslagperiode nog niet voorzien.

Aan het eind van het verslagjaar zijn verder de volgende medewerkers in dienst:

drs. H. Borstlap, drs. W. van den Bos Czn., stafmedewerker, de secretaressen M. van der Pol, A. N. de Goede-Borman en M. J. van Leeuwen, de telefoniste/receptioniste M. Scheepstra, F. W. van den Broek, boekhouder, A. Witteveen, huismeester, en E. C. van Vliet-Achthoven en K. Witteveen-Boonstra, huishoudelijke hulpen.

COMITÉ VOOR VARENDEN

Met het oog op de verkiezingen voor de leden van de Provinciale Staten en de Gemeenteraden wordt er veel werk gemaakt van volmacht voor schippers en zeevarenden.

Op 7 oktober overlegt het comité over de problemen bij het onderwijs voor schipperskinderen met A.R.-Kamerlid mev. J. G. Kraaijeveld-Wouters. Bij de begrotingsbehandeling van Onderwijs stelt zij met name deze problematiek aan de orde, vooral wat betreft de regionale huisvesting in internaten van de schipperskinderen. Op 21 november wordt met de Kamerleden De Boer en Schakel gesproken over de structurele en economische problemen rond de binnenvaart. Dit mede naar aanleiding van het verschijnen van een structuurrapport. Drs. Gort, adviserend lid van het comité, licht een aantal aanbevelingen uit het rapport nader toe.

De heer Tjalma deelt mee dat hij gezien zijn leeftijd van mening is, dat hij zich als actief lid van het

comité terug moet trekken. Zijn vertrek betekent een verlies van inbreng.

Er zijn thans vier vacatures, die moeilijk te vervullen blijken te zijn. In december 1974 overleed ds. K. S. G. Zijlstra, koopvaardijpredikant en sinds jaren (adviserend) lid van het Comité voor Varenden. Met veel belangstelling volgde hij steeds het werk van het comité. Afgesproken wordt in een volgende bijeenkomst nader vorm te geven aan het beleggen van enkele bijeenkomsten met schippers. *De gedachten gaan voorlopig uit naar het houden van een hearing waarbij de nota m.b.t. de binnenvaart die staatssecretaris Van Hulst in 1975 zal uitbrengen, centraal zal staan.*

De niteenbibliotheek is in 1974 gesloten. Financieel werd het handhaven van de bibliotheek een te zware belasting. De beslissing tot sluiting werd vergemakkelijkt, omdat de laatste jaren toch reeds in afnemende mate van de bibliotheek gebruik werd gemaakt, als gevolg van de opkomst van andere middelen van kennisoverdracht.

Voor Nederlandse Gedachten is 1974 in verschillende opzichten een vruchtbaar jaar geweest.

Een jaar met velerlei energerende gebeurtenissen heeft nu eenmaal onmiskenbaar zijn weerslag op de pennevruchten van allen die zich bij ons blad betrokken weten. De oliecrisis, een tweetal verkiezingen, het 95-jarig jubileum van de A.R.P., de leden- en abonneewerfactie... allemaal belangrijke gebeurtenissen waarvoor ook in ons partijblad ruime aandacht gevraagd wordt. Dat er in een dergelijk jaar liefst een zestal speciale katernen het licht zien, een themanummer en een extra A.R.Post zal bij nadere beschouwing dan ook geen verbazing wekken. Als katernen verschijnen o.a. „De A.R. wil er bij zijn” en „de gemeente in beeld” respectievelijk in verband met de verkiezingen voor de Provinciale Staten en Gemeenteraden. Daarnaast komt de speciale ledenwerfkatern „op de toekomst gericht” uit. In zekere zin was „de A.R.P. in vogelvlucht” dit ook, maar dan vooral met vele interessante, historische en actuele gegevens over de A.R.P. De Tweede

Nederlandse Gedachten en A.R.Post

Toenemende betrokkenheid lezers

Kamerfractie legt in „de fractie in actie” op schriftelijke wijze verantwoording af van haar beleid in het Parlement. Ook verschijnt ter gelegenheid van een Arjoskonferentie de katern „bestuurlijke vormgeving”, waarin met name aandacht wordt gevraagd voor de inrichting van ons openbaar bestuur. Dan is er nog een themanummer „energie”, waarin uitvoerig wordt ingegaan op de gevolgen van de oliecrisis. De rubriek „van A tot U” van de voorzitter van de Tweede Kamerfractie verheugt zich als regel in veel belangstelling. Principiële voorlichting biedt de redactie haar lezers o.a. door de serie „beginsel en beleid”. Een artikelreeks waarbij diverse actuele beleidsvraagstukken wat grondiger bekeken worden dan normaal

Redactie-voorzitter Kieft.

meestal het geval kan zijn. Onder de titel „meningen om de multinational” wordt de multinationale onderneming door diverse deskundigen belicht. De veel omstreden defensienota „om de veiligheid van het bestaan” komt in N.G. uitvoerig aan de orde. Mr. J. N. Scholten en dr. C. Boertien berichten onze lezers vanuit New York over het reilen en zeilen van de Verenigde Naties.

Wat de lezers betreft is een toenemende betrokkenheid bij ons weekblad te constateren, wat in een stijgend aantal ingezonden stukken resulteert. De redactie stelt dit bijzonder op prijs, mits de bijdragen niet te lang zijn! Het C.D.A., de Oosterscheldekwesie, het inkomensbeleid, de inrichting van de IJsselmeerpolders: het is slechts een kleine greep uit de veelheid van reacties van onze lezerskring. Al met al is er gelukkig zo'n groot aanbod van kopij, dat de betrokken scribenten slechts enige weken op plaatsing mochten wachten. Zelfs een aantal nummers met extra pagina's tijdens de zomer brengt voor de redactiesecretaris nauwelijks verlichting. Het aantal abonnees heeft zich mede dankzij de abonneewerfactie

in 1974 op ruim 11 000 kunnen stabiliseren. De in het najaar gestarte actie leverde enkele honderden nieuwe abonnementen op. Voor wat betreft N.G. blijkt de slagzin: „Een sterke A.R.P., steun voor de christen-democratie”, daarom niet zonder succes. Dit stemt de redactie tot dankbaarheid. Het aantal jongeren-abonnementen neemt belangrijk toe. Vooral door het besluit van de Arjos het eigen maandblad in N.G. te doen opgaan. In de redactie wordt een Arjoslid benoemd. De redactie bestond in 1974 uit: G. A. Kieft, voorzitter. H. W. v.d. Brink, mevr. T. van Gelder-de Boer, dr. W. de Kwaadsteniet, mr. C. v.d. Wetering, D. Corporaal en drs. C. Bremmer, secretaris. Het ledencontactorgaan A.R.Post verschijnt dit jaar 7 maal. Diverse Provinciale Organisaties c.q. Kamercentrales verzorgen voor hun regio een wisselpagina. De partij verzorgt de advertentie-acquisitie met behulp van free-lance medewerkers. De sterk stijgende papierkosten en de algemene stijging van de exploitatiekosten maken het nodig de abonnementsprijs opnieuw te verhogen.

Kader- en vormingswerk

Het kader- en vormingswerk kan geen belangrijke uitbreiding ondergaan vanwege gebrek aan financiële middelen en mankracht.

Met andere politieke partijen en met het Ministerie van Binnenlandse Zaken is er diverse malen contact teneinde te bevorderen, dat er een subsidie-regeling tot stand komt. In de begroting voor 1975 is een post voor dit doel uitgetrokken. Met Binnenlandse Zaken vindt

overleg plaats over de subsidievoorwaarden e.d. In de loop van 1975 kan het kader- en vormingswerk derhalve een belangrijke impuls krijgen. Voorbereidingen worden getroffen voor het in leven roepen van een Stichting kader- en vormingswerk A.R.P., aangezien de politieke partijen niet rechtstreeks gesubsidieerd gaan worden. Twee landelijke cursussen komen tot stand. De belangstelling is zodanig, dat binnen korte tijd de beide cursussen volgeboekt zijn. Er is

Burgemeester van Veenen, tweede van rechts, aan het woord op de kadercursus te Assen.

een cursus voor Noord-West Nederland en een voor Zuid en West Nederland. Voor het Noorden zijn vijf studiedagen gepland; voor het Westen vier weekends van vrijdagavond tot en met zaterdagmiddag. Inmiddels zijn enkele bijeenkomsten achter de rug. De studiedagen beantwoorden aan hun doel. Alle deelnemers zijn zeer enthousiast, dankzij de inhoud van de cursus en de wijze van opzet. Circa 50 personen nemen aan de cursussen deel. Naar wij hopen zullen deze cursussen vele actieve A.R.P.'ers voortbrengen, waarbij wij aan kernleiders denken. Bij de organisatie van deze cursussen is immers speciaal op de vrouwelijke leden en sympathisanten van de A.R.P. „gemikt”. Dit met name op verzoek van en in nauw overleg met het A.R. Vrouwencomité.

Enkele onderwerpen, die aandacht krijgen zijn „het christelijke in de politiek”, „A.R.P. en de wereld”, gespreks- en discussie-technieken, de sociaal-economische verhoudingen in Nederland, partijen en belangengroepen, stromingen in de politiek, enz.

Ten aanzien van de documentatie wordt o.a. gebruik gemaakt van een aantal uitgaven van de Stichting Burgerschapskunde. Aparte vermelding verdienen de bijtanddagen voor oud kadercursisten. Daar krijgen zij gelegenheid op diverse punten hun kennis weer eens op te frissen en om ten aanzien van actuele problemen de nodige informatie te verkrijgen. De belangstelling onder de oud-cursisten is vrij groot.

ARP Radio en TV: nuttige informatiebron

Vanaf woensdag 2 januari tot en met woensdag 19 juni 1974 en vanaf 5 september tot en met donderdag 26 december 1974 verzorgt de ARP 22 radio-uitzendingen in het kader van de door de regering toegestane zendtijd voor politieke partijen.

Ook dit jaar werden deze uitzendingen gerealiseerd door P. van Tellingen, die zulks doet in overleg met en onder verantwoordelijkheid van het partijsecretariaat. Veelal worden in deze uitzendingen de standpunten van de ARP naar voren gebracht inzake op dat moment spelende, actuele problemen. Zo wordt een aantal keren aandacht besteed aan de problemen in het midden- en kleinbedrijf, de landbouw en visserij, de strijd tegen de toenemende werkloosheid, en de daarmee samenhangende sociaal-economische problemen. Ook een aantal onderwerpen van internationale aard, - de problemen in het Midden-Oosten, de ontwikkelings-samenwerking, en de NAVO - komen in onze uitzending aan de orde, evenals de groeiende samenwerking binnen het CDA. De behandeling van deze onderwerpen vindt in de meeste gevallen plaats door korte interviews met AR-kamerleden en bewindslieden. Vanaf september 1974 is ook aandacht besteed aan de ledenwerfac-

tie, van de ARP. Dat gebeurt door ARP-leden aan het eind van de uitzending kort te laten vertellen waarom zij actief werkzaam zijn binnen de partij, waarna luisteraars direct deze AR-leden telefonisch kunnen bereiken om nader geïnformeerd te worden over de ARP of zich eventueel als lid op te geven.

T.V.

De ARP heeft 3 t.v.-uitzendingen, en wel op woensdag 13 maart, woensdag 12 juni en op woensdag 13 november. De uitzendingen worden verzorgd door een deskundig regisseur, en de voorlichter van de AR-Tweede Kamerfractie P. van Tellingen in overleg met en onder verantwoordelijkheid van het partijsecretariaat. De uitzending van maart werd geheel gewijd aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten, via gesprekken over de taak van de provincie met het AR-Tweede kamerlid M. W. Schakel, de Utrechtse gedeputeerde mr. W. van der Sluis en mr. W. Aantjes. De uitzending van juni is een vraaggesprek met mr. W. Aantjes over de politieke opstelling van de AR-Tweede Kamerfractie, en in de uitzending van november treedt de minister van Sociale Zaken, drs. J. Boersma op, die nader ingaat op de sociaal-economische problemen van ons land.

De campagneteams komen, mede in verband met de provinciale en gemeentelijke verkiezingen dit jaar regelmatig bijeen op 23 januari, 3 april, 28 augustus en 30 oktober.

De eerste twee bijeenkomsten staan in het teken van de komende verkiezingen. Veel informatie wordt over en weer verstrekt. Vooral het voorlichtende aspect komt nauwgezet aan de orde. Op 3 april wordt teruggeblikt op de verkiezingen voor Provinciale Staten en de activiteiten die daarvoor gevoerd zijn. Geconstateerd wordt, dat bij de gemeenteraadsverkiezingen eventueel een andere tactiek overwogen moet worden. In het najaar komen de organisatorische zaken aan de orde. Een leden- en abonneewerfactie gaat in september van start en de teams zullen het komende seizoen daar vooral het oog op richten. Bestaande acties - Wij komen

CAMPAGNETEAMS TREDEN IN PLAATS VAN ORGANISATIE RAAD

terug, kern- en kaderwerk, buitendienstwerk - worden in het geheel betrokken. De functionering van de teams in de diverse regio's komt ter sprake alsmede de vraag hoe deze te verbeteren. Daarnaast speelt de verhouding tot

K.V.P. en C.H.U. en de ontwikkeling van het C.D.A. In december krijgen de campagneteams statutair vorm. De partijraad neemt een statutenwijziging aan, waardoor campagneteams in de plaats treden van de organisatie raad.

Nederlandse Gedachten, het politieke weekblad van de A.R.P.

Naam:

Straat:

Plaats:

Noteert u mij als abonnee op Nederlandse Gedachten. (abonnementsprijs f 11,50 per halfjaar)

Noteert u mij als jongerenabonnee op Nederlandse Gedachten. (abonnementsprijs f 7,- per halfjaar)

Mijn geboortedatum is

Stuurt u mij enkele proefnummers van Nederlandse Gedachten.

Bon opsturen aan A.R.P., Antwoordnummer 66, Den Haag. (Postzegel niet nodig).

Een sterke ARP: steun voor de christen-democratie

BON

„Ik zou wel uit kunnen schreeuwen: Mensen, doe er wat aan! Ga naar uw bestuur en vraag om adressen, om die te bewerken. De mogelijkheden om zelf ook concreet gestalte te geven aan versterking van evangelische politiek heeft u in eigen handen. Zorg, dat uw man, uw vrouw of kennis in familie lid wordt. Laten we met z'n allen zorgen voor een reveil van christelijk politiek.”

Aldus Jan van Dijk uit De Lier, die NG enkele vragen voorlegde i.v.m. de leden- en abonneewerfaktie.

Kunt u ons iets vertellen over uw ervaringen bij de mensen, die u hebt bezocht? Staan zij kritisch tegenover de A.R.P.?

„Ten eerste de mensen die geen lid werden. De ervaring was: dat men zich niet voor politiek interesseerde; dat men er geen tijd voor had; dat men lid was van een andere partij; dat men (nog steeds) moeite had met de kabinetssamenstelling. In het algemeen: het is geen kritiek op de ARP. Veel meer politieke onverschilligheid. Velen hebben kritiek op onderdelen: anderen staan kritisch, maar werden desondanks lid. Het is goed indien leden kritisch staan. Dat betekent dat ze meedenken met het politiek handelen. Het handelen van hen die het AR-actieprogramma optimaal proberen uit te voeren.”

Aktiebrief

Waarom lieten veel van de door u bezochte aspirant-leden zich daadwerkelijk inschrijven als A.R.P.-lid? Welke leeftijd hebben ze?

„De reden waarom men lid werd van de A.R.P. is: deels, dat de ARP-afgevaardigden in hun politiek handelen het Evangelie als richtsnoer hanteren en op dit uitgangspunt aanspreekbaar zijn; deels, dat men, globaal gezien, instemt met het gevoerde beleid. Natuurlijk heeft iedereen wel eens bezwaren tegen onderdelen van het beleid. Echter, men kan er vanuit gaan dat men in de AR-frakties vanuit de Bijbel probeert tot een

Jan M. van Dijk werft leden voor A.R.P.

Niet op elkaar schimpen, maar kritisch opbouwend meedoen

opstelling te komen. Bovendien kan een fractie één en ander in onderling overleg met specialisten beter bezien dan een enkel individu. Voor velen was dit functioneren van de frakties iets nieuws. Het zich moreel gesteund weten door een groot aantal partijleden, die het christelijke in de politiek wenselijk was voor anderen reden zich als lid aan te melden. U vraagt de leeftijd? Die ligt tussen 25 en 35 jaar.”

Is ledenwerving naar uw mening moeilijk?

„Het is moeilijk indien men niet zelf achter het idee van christelijke politiek staat en blijft mokken over het totstandkomen van het huidige kabinet. Het is niet moeilijk indien men er van overtuigd is, dat het bestaan van een christelijke partij verder, reikt dan welk kabinet ook. Onveranderd blijft het streven het Evangelie in de politiek gestalte te geven. Voor dit streven kunnen we noch bij de VVD, noch bij de PvdA terecht.

Gaat u zelf nog meer activiteiten ontwikkelen?

Onze secretaris heeft zo'n 250 adressen, die bezocht moeten worden. Daarvan heb ik er 55 gekregen. Plaatselijk moeten er door mij nog 16 „afgewerkt” worden. De rest wordt door de bestuursleden bezocht. Dus u begrijpt dat er voldoende mogelijkheden zijn. Of ik nog meer activiteiten ga ontwikkelen? In de Kamercentrale Dordrecht ben ik leider van het campagne-team. Het team heeft een plan de campagne opgesteld voor deze actie. Elk kiesverenigingsbe-

Kampioen-ledenwerver

Jan M. van Dijk uit De Lier, heeft zich de afgelopen periode erg ingespannen voor de leden- en abonneewerfaktie: „Een sterke ARP, steun voor de christen-democratie”. Hij won in korte tijd liefst 21 nieuwe ARP-leden en 6 abonnees NG. Genoeg reden voor NG tot een gesprek met deze kampioen-ledenwerver.

stuur heeft in onze Kamercentrale een actiebrief ontvangen en elk bestuur dat daar om vraagt, willen wij helpen om de actie zo goed mogelijk op te zetten. Wij hebben nogal

wat ervaring. Helaas hebben wij nog te weinig reacties ontvangen. Als de besturen ons niet uitnodigen, zijn wij genoodzaakt ons wat op te dringen. Het gaat om een zaak waaraan wij niet zonder meer voorbij mogen gaan.

Of vindt u evangelische politiek een vrijblijvende aangelegenheid, waar ik, u of wij, naar eigen believen iets aan doen, net hoe onze pet staat? Ons handelen heeft het Evangelie van Jezus Christus als richtsnoer. Dat is niet niks. Dat is een opdracht. Dus wij blijven actief.

Boodschap

Hebt u nog een boodschap voor anderen in de partij, die ook iets aan ledenwerving willen gaan doen?

„Wat heet boodschap? In de eerste plaats vind ik het een zaak van inmens groot belang dat AR-leden zich positief opstellen t.o.v. christelijke politiek. Generaties gaan voor evangelisch geïnspireerde politiek verloren, omdat teveel leden meehuilen met de wolven in het bos. In plaats van kritisch opbouwend mee te doen, mee te strijden, schimpen teveel medechristenen en AR-leden op het concrete fractiebeleid van nu of verleden. Alsof men het zelf allemaal veel beter had gekund. Als ouders en opvoeders zo negatief over de AR-politiek spreken, wat verwacht men dan nog van de jongeren? In de tweede plaats zou ik willen zeggen dat een chr. partij kan bestaan bij de gratie van haar leden. Ten derde. We moeten met beide benen op de grond blijven. Om een actie te voeren moet men plannen maken. In de praktijk blijkt dat een

speciale werffolder - middenkatern NG - en een persoonlijk briefje - al of niet gestenceld - zeer goed werken. Doe beide in een enveloppe en overhandig dit aan een aspirant-lid. Kom er royaal voor uit dat u voor de ARP komt en vraag of hij of zij of beide het eens willen doorlezen en dat u binnen een paar dagen of weken graag een gesprekje wil. Dat gesprekje, indien toegestaan, moet uiteraard opbouwend zijn. Het contributiebedrag mag geen bezwaar zijn. Ieder kan in dec. '75 zelf bepalen wat men als bedrag overmaakt. In de werffolder en op de acceptgirokaart staat een adres.”

Uitgangspunt

Wilt u, tenslotte, nog iets over uw ervaringen vertellen?

„Ik zou nog willen zeggen, dat niet éénmaal expliciet werd gevraagd naar de verwoording van het uitgangspunt. Dat is voldoende duidelijk. Ook ten aanzien van de samenwerking met andere partijen in het Christen-Democratisch Appél had men geen moeite.

Ik doe een beroep op allen die de partij verlieten terug te keren om met andere christelijke partijen te pogen werkelijk evangelische politiek te bedrijven.

Zij, die gingen om materiële belangen: Keer weer!

Zij, die gingen om andere redenen: Kom terug!

Met z'n allen bouwen aan een rechtvaardige samenleving.”

VERPLAATSBAARE HOUTEN GEBOUWEN

directie- en schaftketen scholen en kerken

directie- en schaftwagens etc.

HOUTBOUW HAHBO HARDINXVELD

tel. Giessendam-Hardinxveld 3888

Politiek Overzicht

archief van de Nederlandse politiek

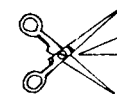
gezamenlijke uitgave van het Centrum voor Staatkundige Vorming, de Kuypersstichting en de Savornin-Lohmanstichting; verschijnt 11 x per jaar.

Politiek Overzicht is het enige Nederlandse blad in zijn soort, dat maandelijks in handzame, beknopte vorm verslag doet van het politieke gebeuren in ons land en over de hoofdzaken van de internationale politiek. Het bevat alleen "feiten en cijfers", geen commentaar.

Politiek Overzicht biedt feitelijke informatie, gerangschikt per terrein, over handelingen en uitspraken van regering, parlement, partijen, maatschappelijke organisaties, enz. Ook geeft het blad officiële cijfers over werkgelegenheid, prijzen, woningbouw e.d. Bovendien worden de belangrijkste politieke "stukken" letterlijk afgedrukt.

Elk nummer van **Politiek Overzicht** bevat een inhoudsopgave, elke jaargang een register.

Kortom, **Politiek Overzicht** betekent voor de gebruiker een handig eigen archief.

BON

Naam: _____
Adres: _____
Plaats: _____

- abonneert zich met ingang van _____ tot wederopzegging op **Politiek Overzicht** à f 21,50 per jaar
- verzoekt vrijblijvend toezending van een gratis proefnummer van **Politiek Overzicht**

Deze bon kan verzonden worden in een open enveloppe zonder postzegel aan: Centrum voor Staatkundige Vorming, Antwoordnummer 1459, Den Haag 2090 NG

St. Centrale Delft

De A.R. Statencentrale „Delft” belegt een vergadering met voorzitters, secretarissen en penningmeesters der bij haar aangesloten Kiesverenigingen.

Deze vergadering wordt gehouden dinsdagavond, 4 febr. in „De Binnenhaven” Havenstraat te Naaldwijk. Aanvang 8 uur.

Bedoeling is dat organisatorische zaken worden besproken, die dringend onze aandacht vragen, zoals ledenwerving en functioneren Kiesverenigingen.

ARP SCHAGEN

Op 6 februari a.s. spreekt H. de Boer. Tweede Kamerlid ARP, over „actuele politieke zaken”. Plaats bijeenkomst: Regiocentrum „de Noordkop”, Amaiwe 77, Schagen. Aanvang: 20.00 uur.

Mevr. KRAAYEVELD IN HELLEDOORN

Op maandag 3 februari 1975, aanvang 8 uur, in „Pro Ecclesia” (achter de Geref. Kerk aan de Grotestraat te Nijverdal) ingang Hendrik Wormserstraat, spreekt mevr. J. G. Kraayeveld-Wouters, lid van de Tweede Kamer ARP, over „Actuele onderwijszaken”. Het bestuur CDA „Helleendoorn” heet iedereen van harte welkom.

ARP OVERIJSEL

Het Prov. Comité belegt een vergadering in Zucolle op 18 februari a.s. om 19.45 uur. Hotel van Gijtenbeek. Besprekingsonderwerp: „Het onderwijs met daarin de problematiek van de kleine scholen, middenschool en de lerarenopleiding.

Wij komen bijeen

ARP-AMSTERDAM

Dinsdag 4 februari: Gesprekken met fracties van Gemeenteraad en Provinciale Staten. De fractiebegeleiding op de eerste dinsdag van de maand houdt zich o.a. bezig met het Museumbeleid. Tevens evaluatie van fractiebegeleiding van afgelopen jaar. Een notitie over de Koopavond komt aan de orde, evenals de vorming van werkgroepen Monumentenzorg en Drugbeleid. Over de gemeentelijke nota „jeugdbeleid” en „vormingswerk” kunnen belangstellenden op 4 februari met gemeenteraadsliden een afspraak maken. De Raadsfractie, de fractie in de Prov. staten en het partijbestuur vragen om medewerking bij het formuleren van de standpunten t.a.v.: gewestvorming, milieubeleid, inspraakprocedures, bestemmings/streekplan, m.l.: W. T. van Gelder, Jacob Marisplein 26, Amsterdam, tel. 17.39.95. In 1975 zullen de vergaderingen op de eerste dinsdag van de maand gehouden worden in het Vincetushuis, Kloveniersburgwal 95. Tijd: van 8 tot 10 uur.

Vrouwencontact

De afdelingen van: De Ned. Vereniging voor Vrouwenbelangen Het Katholiek Vrouwengilde De Nationale Vrouwenbeweging van het N.K.V.

De Ned. Christen Vrouwen Bond De Ned. Vereniging van Huisvrouwen

De Ned. Vereniging van Vrouwen met Academische opleiding organiseren in februari en maart de cursus Politieke Scholing.

De vier avonden worden in Amsterdam gehouden op 10 febr.: Energie en water - Krasnapolsky, Dam 9

24 febr.: Werkgelegenheid - Roode Leeuw, Damrak 93-94

10 maart: Defensie - Krasnapolsky, Dam 9

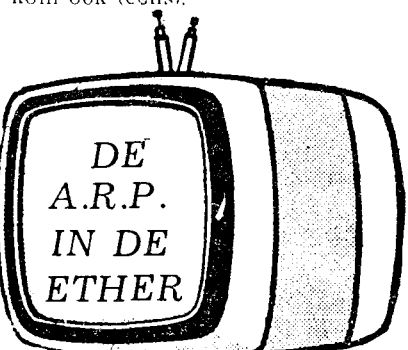
24 maart: Onderwijs - Krasnapolsky, Dam 9

Aanvang 20.00 uur.

Door een werkgroep zijn vragen opgesteld. Die worden van te voren toegestuurd. Aanmelding uitsluitend door storting of overschrijving op giro nr. 100.477 of gem.giro N.412 t.g.v. Ned. Ver. v. Vrouwenbelangen t.n.v. W. Hergreen-Kwak, Stadionkade 111 A'dam.

Voor leden van genoemde organisaties is het cursusgeld f 12,50; voor niet-leden f 15,-.

Belangstellende A.R. vrouwen, kom ook (eens).

ARP-RADIO

De eerstvolgende A.R.P.-radiouitzending zal plaatsvinden op donderdag, 6 februari a.s. om 18.20 uur via Hilversum 2.

Becker Telecommunicatie Industrie B.V.
EXPERTS OP HET GEBIED VAN ELEKTRONICA

Mobilifoons Automatische telefoonkiezers
Oproepsystemen Automatische piloten
Echoloden

Dijnselburgerlaan 1 - Zeist - Tel. 03404-1.35.11

A. BAARS Azn.
Exploitatie van baggermaterieel B.V.

VERKOOP EN VERHUUR
Telefoon (0 1840) - 5566
Postbus 70. Slidrecht.

Scheepswerf A. BAARS Azn. B.V.
SLIEDRECHT
Telefoon (0 1840) - 5566
NIEUWBOUW EN REPARATIE

Handel in BUIZEN (diverse maten)
NIEUW IJZER, zoals platen, hoek- en balkijzer
RIJPLATEN in diverse maten.

STOLK'S Handelsonderneming B.V.
Postbus 1. H. I. AMBACHT
Afd.: Sloperij, Veersedijk 233, tel. 0 78-2.80.00
Afd.: Bruikbare materialen, Veersedijk 11,
tel. (0 1858) 2024 en 5025.

W. VISSER & ZN.
n.v.

Scheepswerf - Motorenherstelplaats
Ankerpark 2 - Telefoon 02230-2887
DEN HELDER
NIEUWBOUW EN REPARATIE

FIRMA DE REK EN HORSMAN
Fabriek van Scheepslieren

DORPSSTRAAT 102 - TEL. 0 1894-218
OUDERKERK AAN DEN IJSEL

**BAILEY CONSTRUCTIE-
WERKPLAATS EN
MACHINEFABRIEK N.V.**

NIEUW-LEKKERLAND - TELEFOON 0 1848-436

- Staalconstructie voor gebouwen e.d.
- Alle soorten kranen

FA. J. A. VISSCHER & ZOON

DE NIEUWESLUIS 5 - ZWARTSLUIS
buiten kantooruren: 0 5208 - 1259 - 1546
Telefoon kantoor: 0 5208 - 2120
werkplaatsen: 0 5208 - 1250

Directieboten - Sleepvletten -
Dekschuiten

Wij hebben op allerlei gebied voor oud en jong

Studieboeken (school en kerk).
Ontspanningslektuur van bekende en onbekende schrijvers.

Wij sturen U gaarne folders van de uitgeverijen
De Vuurbaak en T. Wever.

Ook de folders van de boeken van W. Schippers,
H. Kingmans, H. te Merwe en andere schrijvers.

Voor al Uw "BRONNEN" naar de

„BRONNENKONING”

Postbus 8, Ulrum, Tel. 05957-422
of antwoordnummer 1 in Houwerzijl.
(zonder postzegel).

Alle textielgoederen,
bedden, dekens,
matrassen, complete
woninginrichting

Grootzand 14 - 38 - 42, SNEEK - Midstr. 114, JOURE

„NEEM VAKER EEN BLOEMETJE MEE”

Vraagt
jaar-rond chrysanten
die staan langer....

FIDES Handelskwekerij
(stekken voor chrysantenkultuur)
Postbus 26, tel. (01745)-4244-3700
Telex 3.27.23
DE LIER

DE GEMEENTERAAD
een cursus gemeentepolitiek

De Stichting Burgerschapskunde verzorgt wederom een (geheel herziene) schriftelijke cursus voor (aspirant-) gemeenteraadsleden, bestuurders van afdelingen en kiesverenigingen en al diegenen die belangstelling hebben voor de gemeentepolitiek.
Tevens is i.s.m. Teleac een T.V.-cursus georganiseerd.

De schriftelijke cursus bestaat uit 24 lessen, alle voorzien van vragen, die kunnen worden ingezonden ter correctie.

Verschillende bij uitstek deskundige auteurs behandelen onderwerpen als

- de gemeente
- de rol van het gemeenteraadslid
- ambtenaren
- de gemeentebegroting
- inkomsten van de gemeente
- inspraak
- contact met de kiezers
- bestuur door subsidie
- milieuhygiëne
- volksgezondheid, sociale zorg en bijstand
- ruimtelijke ordening
- volkshuisvesting
- onderwijs
- cultuur en recreatie
- sport en jeugd
- economisch beleid
- openbare orde
- functionele en wijkraden
- intergemeentelijke samenwerking en gewestvorming
- de gemeentewet herzien

De prijs van de cursus bedraagt slechts f 25,- dankzij de subsidie die de Stichting ontvangt van de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, te voldoen door storting op giro 1501169 t.n.v. de Stichting Burgerschapskunde te Leiden onder vermelding van „De Gemeenteraad”.

De T.V.-cursus, tot stand gekomen i.s.m. Teleac, bestaat uit 11 lessen:

- de praktijk van het raadslidmaatschap / samenspel met B. en W. - 2 lessen.
- de gemeente in ons bestuursstelsel - 1 les.
- gemeentelijke financiën - 3 lessen.
- ruimtelijke ordening - 3 lessen.
- onderwijs - 1 les.
- welzijnsbeleid - 1 les.

De eerste 3 lessen zijn uitgezonden vanaf 6 mei 1974.
De cursus is voortgezet vanaf 19 augustus.

De totale cursus bevat:

- 11 T.V.-lessen
- de schriftelijke cursus De Gemeenteraad van de Stichting Burgerschapskunde
- een Syllabus
- proefnummers van vaktijdschriften

De cursusprijs hiervan bedraagt f 38.50 te voldoen door storting op giro 544232 t.n.v. Teleac - Utrecht, onder vermelding van „De Gemeenteraad”

De overige bij de Stichting Burgerschapskunde verkrijgbare schriftelijke cursussen zijn:

- Regeren-reageren, een cursus burgerschapskunde - 40 lessen voor f 25.-
- Politiek bekeken, een cursus voor jongeren - 12 lessen voor f 9.50.
- Wereld op handen, een cursus over ontwikkelingssamenwerking - 10 lessen voor f 10.-
- De ondernemingsraad, een cursus voor OR-leden - 34 lessen voor f 45.-

Voor verdere inlichtingen:

**STICHTING
BURGERSCHAPSKUNDE**

Postbus 349, Leiden, Tel. 01710-9.34.03, Giro 1501169

fijn! die ken ik

chr. Spaarbank „Eigen Haard”

LOPENDE DIEP 7 (bij de Kijk in 't Jatbrug) GRONINGEN TEL. 127902

5%

DAGELIJKS
OPVRAAGBAAR

7%

JEUGDSPAARDEFS
(met 10% premie)

**5 1/4 %
tot
10%**

BELEGGINGSBOEKJES

ASSEN: Mw. H. J. Beekman-Prins, Speenkruisdr. 993, H. Roek, Mauritsstr. 30
- DELFZIJL: H. Elderman, Waterstr. 27 - GRONINGEN: (Vinkhuizen): Mw.
B. H. G. Knot-Groeneveld, Zilverlaan 60 - VEENDAM-MUNTENDAM: H. H.
Kampinga, Adr. Geertsplein - WINSCHOTEN: L. Loujenga, Parklaan 48.

**UIT ONZE BOUW- EN
AANNEMERSWERELD**

**AANNEMINGSBEDRIJF
„SCHOUWEN-DUIVELAND”
N.V.**

Schuihaven 10 - ZIERIKZEE
Tel. 0 1110-3951 (3 lijnen)
HET ADRES VOOR
UITVOERING VAN BETON-, WATER-,
WEGENBOUW- en CULTUURTECHNISCHE
WERKEN

Alle soorten tegels. Telefoon 01848-1202

In de Noordoostpolder en
Oostelijk Flevoland
bouwden wij reeds vele kerken, scholen en boerderijen.
AANNEMERSBEDRIJF

N.V. GEBR. SALVERDA
T HARDE - BOVENWEG 7 - TELEFOON 0 5255-1669

TIMMERFABRIEK VERMEULEN N.V.

MILL (N.-B.) - TELEFOON 0 8859-1024*
Fabriek van geprefabriceerde houten gebouwen, houten woningen, directie-keten, barakken, garages, vakantiehuisjes enz. Speciaal voor de landbouw: kippenhokken, veldschuren, loodsen etc.
EXPORT: BELGIË - DUITSLAND - ETC

SCHULING INDUSTRIE TECHNIEK BV

BINNENHAVENSTRAAT 20
HENGELO-O.
POSTBUS 52 TEL. 0 5400-1.56.00

MEILINK B.V.

HOUTHANDEL KISTENFABRIEK
INDUSTRIELE VERPAKKINGEN

Vestigingen in Borculo Ttel. 0 5457-1561*
Zutphen: Tel. 0 5750-3748
Boxmeer: Tel. 0 3855-1744

**VOSKAMP EN VRIJLAND
KASSENBOUW N.V.**

KASSENBOUW - KETELBOUW
VERWARMING
's-GRAVENZANDE POSTBUS 30
TEL. 0 1748-3921*

**FIRMA C. VERMEER
en ZONEN B.V.**

Fabrieken voor GEBOGEN HOUT

Telefoon 0 1808-1230 - Ouderkerk aan de IJssel
RONDE en OVALE TAFELRANDEN - GEBOGEN
REGELS voor stoelen en fauteuils - ARMLEGGERS
KAPPEN - REGELS - STIJLEN, ENZ. ENZ.

DROOG HOUT

SPECIALITEIT: GEWATERD IEPEEN, VERDER
BEUKEN, ESSEN, LINDEN, KERSEN, EIKEN EN
PEREN. Incomplete boeien en plaathout. Contact 1/7

*N.V. Hard- en Zachthout
Import Mij.*

LOENEN (VELUWE) - TELEFOON 0 5765-212

Voor uw WASGOED
èn uw STOOMGOED

WASSERIJ EN CHEMISCHE WASSERIJ
DE LELIE

BERGEN OP ZOOM TEL. 0 1640-3.74.50
Depots en filialen in geheel Zeeland en West-Brabant.

FA. JAN DE MIK
HARDINXVELD-GIESSENDAM

Aannemers van oeververdedigings-
werken - Griendhouhandel
Tel. 01846-2539-2484 Hardinxveld-Giessendam

Drukkerij De Longte B.V.

Postbus 171 - Dordrecht - Tel. 078-3.43.22

Snelle offsetdrukkers
voor meerkleuren
reklamedrukwerk